قبافنده ایکی آدامه برطاقم امرلر ویره‌رك غلطه‌ریختمندن
کچیور وحریفلر بو اوامری تمنالرله تلقی ایدییورلردی .

برآز اوته‌ده ایکی کنج آراسنده :

— حریف چالیشـدی .. چالیشـدی ... نهایت
اولدی ..

— نه‌اولدی ؟

— بالقخانه ناظری ..

— مدیری دیسه‌که ..

— اوراسی اسکیدنبری نظارت نامیله معروفدر.

*
* *

بزده کیتدکجه عددلری چوغالارق جرأتلری آرتان
آیاق پولتیقه‌جیلرینه ، عفیف نجـاتیلره بره‌ر بالقخـانه
نظـارتی بولونمادقجه قاینه‌لر خفیف مزاجلرك شـدتلی
تنقیدلرندن قورتولامازلر .

صوك

بومکتوبی، بعض دوائره اسناد ایدیلن بر اییکی اختلاس وامور حکومتده سوء استعمال مقاله‌لری تعقیب ایتدی. بویله دیدی قودیلر اولدیغی کونی غزته بر قاچ نسخه فضله صاتیلیور فقط صوکره بوسبوتون سورومدن دوشویوردی.

نهایت (*** ناظرندن برقاچ سؤال) عنوانلی بی ادبانه بر هجوم جرأتنده بولوندی. غزته قاپاندی. اییکی کون صوکره غزته‌لر عفیف نجاتینک (فلاح وسعادت) جمعیتندن استعفاسنی یازدیلر. برهفته کچمه‌دن (مسالمت عمومیه) نامیله یکی بر جمعیتک تأسسی اعلان اولوندی. عفیف نجاتی ینه مؤسسلردندی. ینه اوزون بر پروغرام، یکی ماده‌لر، خلقه یکی وعدلر، یکی تأمینات... همان بر ماده‌سنک حکمی اجرا ایدیله‌دن بی حکم قالان اسکی پروغرامک قباحتی نه‌ایدی؟ بویکیسنک احکامنه رعایت ایدیله‌جکنی متکفل اورته‌دن اعتماده شایان هانکی حجت واردی؟

*
* *

برقاچ آی صوکره عفیف نجاتی آرقه‌سنده‌کی حمال

یاخود بو کوشه قاپماجه اویوننده بن‌ده برموقع قاپارم .

پاشا ویاخود بك افندی حضرتلریله باشلار ، داخلیه ناظرینه قارشی برآچیق مکتوب قلمه آلدی . وقتك فوق‌العاده نزاکتندن ، حکومتك فرط بطائتندن بحث ایله آتشلر پوسکوردی . دیبوردی که :

« عصرلرك تورکلرك علیهنه بیغدیغی فلاکتلردن تشنج ایدن یاره‌لریمزك تداویسنه عاجلاً چاره بولمقدن عاجز ایسه‌کز استعفا ایدیکز . بوامر مهمی سزدن دهاسرعت وکیاستله ایفا ایده‌جکلر واردر . عاطل کچن دقیقه‌لرك هر بری یووارلاندیغمز اوچورومی درینلشدیرییور . فعلاً اثبات لیاقت ایده‌مینلر چکلمکله ابراز حمیت ایتمش اولورلر ... »

وبو عصرلرك بیغدیغی یاره‌لرك سریعاً طلب اشفاسی منطقسزلغنه بکزر دها باشقه صاچمه‌لر ...

*
* *

بو آچیق مکتوب ایرتسی کونی مطبوعات مدیریتندن کلن اوچ سطرلق برتوبیخنامه‌دن باشقه برتأثیر یاپامادی . حال بوکه عفیف نجاتی ناظری مقامنده قوپاروب آته‌جق بربورا ظهورینه منتظردی .

غزته‌یه آرشین بویی مقاله‌لر یازاردی . افاده آچیق ، جمله‌لری خطاسز ، فکرلری مغلق دکل فقط آللهم یازدیغی شیلر اوقادار روحسز ، طاتسز ، یاوان ایدی‌که یاریم ستونلق مطالعه‌دن صوکره قارئك بیننه بر اویوشوقلق ، چکه کمیکلرینه اسنه‌مه‌دن چانیرتی کلیردی . نه تاریخ بیلیردی . نه علم ، نه فن ، نه معلومات شتاسی واردی .. نه‌ده داخلی ، خارجی سیاسی وقوفی ... لکن یازار ایکن حبه‌یی قبه یاپارق جهلنی عندیاتله ستر ایتمك ایستردی .. دائما بر قاشیق یوغورته بر قووا صو قاته‌رق مطبوعات آرانی یاپاردی . سوزلرنده هیچ جوهر ، اوز یوقدی . غزته‌ده اونك امضاسنی کوره‌نلر همان صحیفه‌یی چه ویررلردی . چوق طوقوناقلی موضوعلر انتخاب ایتدی . فقط اسلوبنده جاذبه ، ملاحظاتنده علم اولمدیغندن انظار دقتی جلب ایده‌مدی . بوزواللینك قلمی قاریشدیغی غزته‌لرك سوروم بارو مترو‌سی درحال دوشردی .

بو موفقیتسزلکی قارشیسنده عفیف نجاتینك خلقه وحکومته اولان غیظی بویودی . او ، هرحالده کندینی کوسترمك ، کندندن بحث ایتدیرمك ایسته‌یوردی . بر کون یاهرو یامرمرو دیدی : یانی توقیف ایدرلر

نه دیدیشمه‌لر اولویوردی. بر آووچ مؤسسلرینك آره‌سنده تأمین امتزاج وفلاح ایده‌مه‌ین بو محتشم عنوانك خارجده‌کی خلقه نه خلاصکار تأثیر اوله‌بیلیر ؟

عفیف نجاتی « صمیمیت »[*] ك سر محرری بولوندیغی ادعاسنده ... حال بوکه بونام آلتنده یازان بش کشی وار ... هپسی‌ده مؤسس، هپسی‌ده مطبوعاتده اولدقجه مشتهر ... حقیقی باش محرر هانکیسی ؟ بونلرك هیچ بریسی اوبرینك معیتنده چالیشه‌جق قادار عزت نفسی قیره‌بیله‌جك بویدن دکل ..

نهایت بونازك مسئله شوصورتله حل ایدلدی : برنجی باش محرر، ایکنجی باش محرر والی آخره .. .

وصوکره هپسی « فلاح وسعادت » ترکیب مصلحتنك ملهمی اولمقله برابر فکراً، اجتهاداً بر برینك ضدا کبری... برینك سیم سیاه دیدیکنه اوته‌کی بم بیاض دییور ..

عفیف نجاتی تحصیلی مشکوك کنجلردندی . اونك کندی حقنده‌کی شاهد عرفانی ینه کندی لسانیدی . کندی روایتنجه اوقومادیغی فن، بیلمه‌دیکی نظریه یوقدی.

[*] فرقه غزته‌سنك اسمیدر .

ایتمك شویله طورسون ، اوچ عصردن بری غائب ابتدکلریمزی بتون کیری آلیوردق . بوکا ایمان ایتمه‌ین خائن صایبلیور ، تورکجیلك نامنه داوول چاله‌رق پارصه طوپلایانلرك منافعنه کوبك آتمایانلرك حمیتلرندن شبهه ایدیلیوردی . (تعبیر عفو بویورولسون) اتحاد جمعیتی یورنمزه خریزمایی طاقدی . سنه‌لرله قوجه‌ملتی خومورددانه خومورددانه قانلی صوپاسیله آبی کبی اوینا‌تدی . هپ بومعجزه‌لر بر فرقه‌دن چیقمادیمی؟ کیفیت ایشته بویله بر فرقه‌یه معبود اوله‌بیلمکده‌در .

عفیف نجاتی بوایمان وبوعشق ایله ایشه کیریشدی . « فلاح وسعادت » جمعیتنك مؤسسلرینه قاریشدی . جمعیت آلتمش ماده‌لك ، تللی پوللی بر پروغرام نشر ایتدی . بو پروغرام هرحالده ملی ، دولتی بر قاچ کره بویله خطردن قورتارمش تجربه‌لی دماغلرك محصول تتبعی دکلدی . چونکه مؤسسلرك ایچنده قرقنی کچمش کیمسه‌لر پك آز ایدی . پروغرامه ادخال ایدیله‌جك الڭ مهم ماده مع الاسف اونودولمشدی . بربریله حسن امتزاج خصوصی ... برقاچ اجتماعدن صوکره چینغار باشلادی . بو « فلاح وسعادت » آرمه‌سی آلتنده نه غوغالر ایدیلیور ، نه چکیشمه‌لر ،

سویلر صاچمه صاپان ادعالری ، اتهاملریله ، دیکله‌ینلری بیقدیرر . و نهایت :

— بوقابینه‌یی دوشوره‌مز ایسه‌ك .. محو محقق..

جمله‌سیله سوزینی مهرلر . اونك مراقی دائما قابینه دوشورمکدر. هرقابینه اسقاطنده کان ناظرلرك شرائط تعیین وانتخابلرینی (ئه‌تود) ایدر. ناظرلق نامزدلکنه، اوقدمه‌یه آیاق آتمق ایچون چیلدیرر .

تدقیقاتی نتیجه‌سنده بوباصه‌مغه آتلایه‌بیلمك ایچون طوتونه‌جق ایکی مسـند کشف ایتدی : فرقه‌جیلق وغزته‌جیلك .. بوده پك درین بر ذکایه متوقف ، مهم بر کشف دکلدی. اتحـاد وترقی ، اوچ دولتدن باشـقه بوتون دنیایه اعلان حرب ایده‌رك مملکتك ناصـیه‌سنه یوقاریدن آشـاغی سیلنمز قان صـیوامق قوتنی نره‌دن آلدی ؟ شبهه‌سز فرقه‌جیلقدن .. فرقه‌نك چیغیرتقانلری، حروجلری، یوه پوجیلری، یارداقجیلری ، مدافعلری ، یالانجی شاهدلری ، حیق دیجیلری ، ملته یاغلی طوزلو طوله یوتدیجیلری کیملردی؟ فرقه‌غزته‌لری ... اونلرك روایتلرینه کوره دنیاده‌طلعتدن بیوك‌دیپلومات، انوردن مدهش جهانکیرمی واردی؟. أللریمزده‌کیلری محـافظه

آیاقلرینك آلتنده الآمان چاغیران پوطینلرینك یار واغیاره قارشی یاره‌لرینی قاپاتمق ایچون هر كون بویاجیلره ویردیكی مبلغ بك فقیر بودجه‌سنه مدهش بر رخنه آچار. زواللی دلیقانلینك آیاقلرینه یدیردیكی پاره آغزینه ایتدیكی مصرفدن زیاده‌در.

قیصه بویی، أكلی اوموزلری، صاری اسمر رنكی، ایری چاقیر كوزلریله دیپلومات كورونمكه اوغراشیر. مأموریتی یوقدر. كثرت مشغولیتدن شكایت ایدر. باب عالی دیوانخانه‌لرینك، كتابجی دكانلرینك، مطبعه‌لرك بیلماز بر مداویمیدر. بیلدك، بیلمه‌دك، برقاچ كشی‌یی قونوشور كورونجه أكلی اوموزینك اوجیله بو انسان كومه‌سنی یاره‌رق ینكیچ واری صوقولور، داخل مصاحبه اولور. مطبعه‌لره كیدنجه هركسی آغزینه باقدرمق ایچون صحنه‌ده بویوك سوزلر فیرلاتمغه حاضرلانان بر آقتور طوریله أللرینی اوغوشدیروب كوزلرینی آچه‌رق:

— آمان مونشر قاپی‌یی أورتكز.. ایچمزده یابانجی یوق یا؟..

اخطاریله انظار دقتی اوزرینه جلب ایتدكدن صوكره قابینه‌نك اجرا آتی بوتون تهوریله تنقیده كیریشیر، سویلر.

ایچون بو شرائط اتصاف چوغالیر، آغیرلاشیر، یوکسه لیر. اون بیك نفوسده بیك تمیزیتیشه بیله بیلیر. فقط صبز یرلمش اوصافی حائز اون ناظر چیقماز .

عفیف نجاتی ایشته بو هوسده مانطارلردن بری ایدی . بر زماندنبریدر محیطك فساد ایچون فیشقیلانمش طوپراغی بوارزوسنك نماسنه مساعد بولدی. مقصدینك حصولنه قویولدی .

قیلق قیافتجه دوشکوندی . آرقه‌سنده سیلینمه و اوتولنمه‌دن حاوی دوکولمش ، روغنیلشمش سیاه بر بونژور ، ایری صاری دوکمه‌لی ، قرووازه ، دوه تویی بر یلك ، باشنده مدید بر استعمالدن چورومش ویشنه رنکنی آلمش ، یاغلری تمیزلنمه‌دن کنارلری آغارمش طبله‌سی اکلی شیاق بر فس .. قولتوغنده فرسوده فقط شیشکین بر (سه‌روبیه‌ت)، هرکون اونی بابعالی جاده‌سنده، کوپروده؛ غلطه‌ده؛ بك اوغلنده کورورسکز. محاربه مدتندنبری اوستنی باشنی آشینمشلغنه رغماً اولدقجه تمیزطوته بیلمه‌سنده‌کی مهارتی جداً بر معجزه‌در. البسه‌لری اوزرندن بویاجینك ، لکه‌جینك ئوتوجینك، ئوروجینك تعمیرکار اللری هیچ چکلمز. یکه وبللیسز یاما اورولمادن

فرقه‌جی

مشیئهٔ خلقتدن کور ، طوبال ، ذکی ، احمق کلنلر وار. عفیف نجاتی ده فرقه‌جی طوغمشدی. لکن فرقه‌جیلق ایچون اولا بر فکر ، بر «پره‌نسیپ» صاحبی اولمق وصوکره بو قناعتلرینی بر زمین اداره و سیاستده تطبیقه اوغراشمق اقتضا ایدر. عفیف نجاتینك مقرر بر نظریه‌سی یوقدی. او ، فرقه‌جیلغی کلاه قاپمق ایچون بر دالاویره میدانی اولمقدن باشقه تورلو تلقی ایده‌مزدی. او عادتا ناظرلغی قورمشدی. بو حرص تعالی عفیف نجاتی ایچون بر فضیلتمیدر ؟ نقیصه‌میدر؟ بونی آکلامق ایچون ، بر ملتك سینه‌سنده بو ذهنیتده آداملرك کثرتله توره‌دکلری بحرانلی دورلرك (پسیقولوژی)لرینی تدقیق ایتمك لازم کلیر .

هر مسلکك منتسبلرندن ایستندیکی بر طاقم اوصاف ومزیتلر واردر. شبهه‌سز غایهٔ مراتب اولان ناظرلق

بومارقه‌جی اوغلو ناصیل آکلادی که اوراده مال واردر، ونه اوسته‌لقله چارپدی... برشی دویمادم.

میشون پانطالوننك آغنده قوجه بر دلیك کوستره‌رك:

— هانیا (اوپه‌راسیون) یاپارلرکن خسته‌لره (قلورفوم) قوقلاتمازلرمی ؟ ایشته بواوسته اوروپالی بزه الکتریق قویدی . بر دلیك آچدی. ایچرده بابام اولسه چاله‌جقدی طویمایه‌جقدم...

دیکر اوچ یانکسیجی‌ده وجودلرنده قاصه اتخاذ ایتدکلری الك محرم یرلرندن مهمجه شیلر قابدیرمشلردی. هپسنك‌ده پانطالونلرنده بر ر ایری فالیا دلیکی آچیلمشدی.

میشون الیم بر تبسم ویانیق بر صدا ایله :

— آه آه بز نه بودالایز ... نه وقت آره‌مزده بر (قاشقاریقو) وار.. نه‌ایچون کیده‌لوم آوروپالی‌یه نه بزه بر عقل اوکرتسون . ناه اوکرتدی .. قیچیمزه بویله قوصقوجه بر ر دلیك آچدی. بوندن صوکره الده‌کیرسه بر مال دها ایچرده صاقلایه‌جغز.. أی نه‌دیرسك میصدیق آغا عقللاندکمی؟

بر برندن ینه شبهه‌یه دوشه‌رك جاده اورته‌سنده غیرتلاق غیرتلاغه آتیله‌جقلری صره‌ده میشون :

— طورکز غوغا یاپمایکز .. ایچمزده کیمسه‌نك قباحتی یوق. بزی او آوروپالی یانکیسیجی طیرطیقلادی. او چوق اوسته ، بزه بکزه‌مز ... میصدیق آغا هانی سنك قولاغکه اکیلدی ... نه دیدی؟

میصدیق — بومیشون، نیقو، وارطان بر اولمشلر سنی کشه بوغویورلر. پاپکی طوفرو ویرمه‌یورلر. حقکی اونلرده براقمه...

وارطان — بکاده بونك طبقیسنی سویله‌دی ...

نیقو — بکاده بویله دیدی ...

میشون — بویله دیدی مخصوص که بز قاوغایاپالوم. اوده اوستمزی طراسین.. بزه آلکتریق قویدی نه‌یاپدی؟ بزی صویدی مکمل ... وای حین اوغلو حین ... یانکسیجینك‌ده یانکسیجیسی وار یوریبورسکز ... بر آلتون قوردون، ساعت ، یکرمی لیراده پاره برابر، بر چیغین یاپدم. قویدم پانطالون ایچنده، الك کیزلی بر یره.. اما اویله بر یرده قویدم که بن بیله اوتانیرم اورادن آلایم.

تکیه سوقاغنك مردیوه‌نلی قالدیرملرندن سکه‌رك اینیورلردی . میشون اوزرینی یوقلایه‌رق بردنبره :

— آه صویولدم ...

نعره‌سیله آرقداشلرینی شاشیرتدی .

میصدیق درحال پارلادی . میشونه یومروغنی قالدیره‌رق :

— اوغلان یهودی کیمدن شبهه‌له‌نیورسك ؟

میشون — میصدیق آغا سن قیزمه .. سندن شبهه‌م یوق .. نی کیم صویدی بن بیلیرم ...

وارطان طوقاتی توکروکله یوب جغانوزواری میشونه یاقلاشه‌رق :

— اوغلان اوندن شبهه‌ك یوقده یا بندن واردر ؟

میشون — بوقابا انسانلرله چاتدق بلایه .. صوس به سکا لافم یوق .. هپ اوستکزی آرایکز نه اکسیك باقالوم ...

اوچی‌ده اللرینه جیبلرینه ، اورالرینه ، بورالرینه دالدیررلر .. هپسنك تی بکزی آتار . غایت ماهر برال بودورت یانکسیجینك جیبلرینی ، قویونلرینی اویله مکملی برطرامش که اوزرلرنده زیرنیق براقمامش ...

کلیرلر .. دوردی بویله طورطوپ اوله‌رق آلت آلته اوست اوسته یرده یووارلانوب بر برینی پاره‌لامقده ایکن برقاچ ثانیه قادار وجودلرندن شدتلی برالکتریق جریانی کچمش کبی برر صدمه دویارلر ...

اون دقیقه استماع دعوا مهلتنك ختـامه ایروبده هنوز بوغوشـمه‌نك بیتمه‌دیکنی کورن اسـتاد آپارتمان قاپیسنی آچار بودورت عقوری ده تکمه‌لرله قاپی دیشاری‌یه مردیوه‌نك صحنلغنه آتار .. قاپی‌یی قاپار.

دورت متهور برقاچ دقیقه‌ده دیشاریده دوکوشورلر. نهایت میشون تهلکه‌یی حس ایده‌رك:

— هایدی آرتق ماینا .. شمدی بوپاطرتی‌یی باشقه آپارتمانلردن طویاجقلر . پولیس چاغره‌جقلر . هایدی هپمزی دلیکه طیقه‌جقلر ...

بو پولیس و آرقه‌سندن (دلیك) سوزی بردنبره هپسنك عقلنی باشـنه کتیردی . غوغا بوماغی چوزولدی . ذاتاً او صحنلق اوزرنده بولونان آپارتمانلردن کوروالتی، خرلتی، سوکوتی ایشیدیله‌رك قاپیلردن متجسس قفالر اوزانمایه باشلامشدی . دورت رفیق مردیوه‌نلردن آشاغی یانغین قوله‌سی کوشکلیلری سرعتیله سوزولدیلر . جاده‌یی بولدیلر .

بر ابنیه‌نك الك اوست قات آپارتماننده استادی بوله‌رق، احتراماً النی اوپرلر . فقط بر ، تلسز تلغراف جهازی اوزرنده مهم خبرلر سرقتیله مشغول اولدیغندن مسافرلرینه سکوت وانتظار اشارتی ویرر . کاه تلفونه قوشار . کاه تلغراف (مانیپولاتور) ی کبی بر ماکنه‌نك اوزرنده ایشلر، کاه پیانو دیشلرینه مشابه نومرولی پرده‌لر اوزرنده بر شیلر چالار .. بر یردن آلدیغی خبری همان باشقه بر طرفه یتشدیریر . و آره‌ده بویوك بر (آژاندا) نك صحیفه‌لرینی قارشدیرر . قیدلری یوروتور ... بعضاً ممنونیتله تبسم ایدر . بعضاً یومروقلرینی صیقه‌رق بزم دورت یانکسیجینك آکلامادقلری بر لساندن اوفکه‌لی سوزلر پوسکورور . دیوارده ترمومترو، بارومترو ، کبی بر چوق مقیاساتك ابره‌لرینی حاوی اون سکز عقرب ویقوانلی قاریشیق برساعته باقه‌رق مسافرلرینه دعوالرینی تشریح ایچون اون دقیقه مساعده ویره نیقو مسئله‌یی مختصر مفید آکلاتیر، استاد کوله‌رك بودورت شاکردك قولاقلرینه برر ایکیشر کلمه جك فیصلار.. فیصلدی یی آلان قودورمش کبی همان اوته‌کی آرقداشلرینك اوزرینه هجوم ایدر. میصدیق، وارطان ، نیقو ، میشون بوغاز بوغازه

مصدیق مشونك ایمکنه یاپیشیر. نزاع بویور. وارطان کوبورور . وقوعنه رمق قالان بر جنایتك اوکنی آلمق ایچون نیقو آره‌یه کیرەدر. اونك کندی چتره‌فیل تورکچه‌سیله اوزون اوزادی‌یه سوپله‌دیکنی بزده کندی لسانمزله شویله خلاصه ایدییورز .

— یانکسیجیلکدن منبعثدر فقط بوده بر «حقوق» دعواسیدر . بونده اولا امنیتی سوء استعمال ، ثانیاً قاچ زماندر مصدیقله وارطانك حصه‌لرینه تفریقی لازم کلن پاره‌لرك تصدیقی مسئله‌سی وار . شهر اماتی هنوز بزی اصناف طانیه‌رق اجرای صنعت ایچون یدیمزه رخصت تذکره‌سی ویرمدی. بناءً علیه آره‌مزده ظهور ایده‌جك بو نوع نزاعلرك فصلی ایچون محاکم موجوده‌دن هیچ برینه رسماً مراجعت ایده‌میز .. فقط طانیدیغم بر اوروپالی یانکسیجی واردر . صنعتك پیریدر . اویله غلطه‌ده ، کوپروده ، ریختیمده جیب قاریشدیرمایه تنزل ایتمز . بویوك دالاوره‌لرایله مشغولدر. بواستاد عادتا یانکسیجلك قانون قویمشدر . کیده‌لم اوکا تشریح دعوا ایده‌لم . نه حکم ویررسه او صورتله اوزلاشیرز ...

نیقونك بو تنسیبی قبول اولنور. قوله قاپیسی طرفنده

بری نه دیدی . اوته‌کیده اونی دیدی . بن یهودی سن اوروم نه‌در بو پاطیرتی ؟.. خاخام.. پاپاس ایکیسی برابر یوروشسونلر . بز شمدی زناعتمزه باقالوم . بن مکتبده تجارت قاعده اوقودم . تجارت ایشنده اوچ (أله‌مان) واردر . آلیجی ، صاتیجی برده مال . هپ اوته‌کی ایشلر بو اوچنك اوزرنده کیده‌ر. آلیجی بز، صاتیجی جیبلرینی طرادیغمز او آدام . مالده آشیردیغمز شی ..

میشون یانکسیجیلکك خرده‌لری و تجارته تطبیقی حقنده آرقداشلرینه درس ویرر ، دوردی برابر بر شرکت عقد ایتمه‌لرینك شدتله لزومندن بحث ایدر . نه چارپه‌بیلیرلرسه کتیره‌جکلر ، حورایدوب صاتارق اثمانی پایلاشه‌جقلر ...

یهودی بو فکرینی آرقداشلرینه قبول ایتدیرمکه موفق اولور . بر قاچ آی بویله‌شرکت حالنده چالیشیرلر . میصدیقه‌یه وارطان نه چارپارلرسه تماماً کتیروب اورته‌یه قورلر فقط نیقو یاری یاری‌یه احتیاط ایدر . میشون آشیردیغنك آنجاق اونده ایکیسنی کوسته‌ریر . تورك ایله ارمنی بر مدت صفوتلرینك ضررینی چکدکدن صوکره حقیقتی آکلارلر. حیله ایله یوتدقلرینی قوصدرمق ایچون

میشون — الله رحمت ایله‌سین چیچکجی اوغلونم بویوك بابامله اقربا ایدی .. نه‌منشور آدامدی بو .. کندیسی اولدی . آدی قالدی . نره‌ده بویله حقه‌باز شیمدی ..

وارطان — سن نه‌یه حقه‌باز اولمادك اوغلان ؟

میشون — هایدی اورادن خام ارمنی سن‌ده .. بوبزمکیسی حقه‌بازلق دکلمی ؟ اصل کوز باغجیلق بزم (زناعت) ده‌در .

میصدیق — کوز باغجیلقمی ؟

میشون — سن صوص حاجی میصدیق . سن اینجه زناعت نه‌بیلیرسك ؟ اوچ دفعه یاقالاندك . بودرومده باقلوا یدك . ناصیل طاتلیمیدی؟ الله بوعثمانلی دولته‌زوال ویرمه‌سین .. یاقالار ینه براقیر .. یانکسیجی اولسون ، نه‌اولورسه اولسون .. هرکس ایشینی یورسون .. اکمك پاره‌سی قازانه‌جق .. چولوق چوجوق وار ...

نیقو — هایدی نه (تهاوری) سویله‌یه‌جکسه‌ك چابوق سویله .

میشون — آه قرده‌شم نیقو .. (موئیز) ده حق (ژه‌زوقری) ده حق ... ایکیسی‌ده بویوك (پروفه‌ت)

— اوغلان میشون بزمکی یان کسیجلك .. حرام برایش امانا صیلسه ایشته بر دفعه آلیشدق. بوکا (تجارت) در دیمکه صیقیلمایورمیسك ؟

میشون اینجه بر استهزا ایله :

— میصدیق آغا سن صوص .. بویله شیئه عقلك ایرمز — جاهل بر آدامسك .. نی دیکله، عقلی او کره ن، ناقفا، تورك اوغلو تورك .. بو بویله کیتمز آرتق .. شمدی دنیا دکیشدی. چوق قاتاقوللی وار .. یوتدورمازسه‌ك یوتدورورلر .

میصدیق — جانم شریعته اویان شیئه تجارت دیرلر. بزده بویله‌در .

میشون — هایدی سن‌ده بال‌قاباغی .. یان کسیجیلك یاپمق ایچون کیدوب خوجه‌دن ، پاپاسدن خاخامدن تذکره‌می آله‌جغز ؟ دیوانه اوغلو دیوانه‌سی ...

نیقو — اومانقفایی براق .. بز دیکله‌یورز .. هایدی عقلکی ویر آله‌لم ..

میشون — عقلمی سزه ویره‌یم .. بن دیوانه قاله‌یم .. براوو بو حاجی اوغلو ..

وارطان — اوغلان میشون چیچکجی اوغلونی لازم دکل .. هایدی چابوق .. ایت ...

وارطان چالیشقان فقط قاباجه ایدی. همان هر ایشده آلنك ایزینی براقیردی. صولو مناستر مکتبنده، خوجه‌نك کوموشلی باستونتی چالارکن یاقه‌لانه‌رق قوغولمش و بو مطرودیتی یان کسیجیلکه سلوکنه سبب اولمشدی.

*
* *

یهودی برکون تورك، اوروم، ارمنی رفیقلرینی برکناره چکدی. جربزه‌لی برناصح طوری آله‌رق:

— آرقداشلر کسادلق وار. عثمانلیلر کیمی یتیمورمش کبی یدی دولتك پولیسلری استانبوله طوپلاندی. فرانسزمی ایسترسکز؟ انکلیزمی؟ ایتالیانمی؟ آلمزی نره‌یه اوزانسه‌ق آکسه‌لیورله. شاقه یوق. هایدی طاپاق.. هایدی حبس... بونلره قارشی براورو صطوبوغلولق دوشونملی یز.. تجارت عیب دکل.. بن چارپارم، او چاپدرماسین. دنیانك آلیش ویریشی بویله‌در. هرکس بربرندن چارپار. کیمك کوزی دها آچیقسه اوقازانیر. محاربه، تجارت، سیاسه، قومیسیونجیلق، ایرادجیلق هپسی بویله‌در. دائما بری آلداتیر، بری آلدانیر. بری زنکین اولور او بری فقیر دوشر..

میصدیق آغیر برطورله سوزه آتیله‌رق:

معیشتلر دکیشدی . ضرورت آرتدی . آجاق چوغالدی .
هرکسك کوزی آچیلدی . یانکسیجیلره اولنکی سهولتله
مال قایدرمایورلردی . هم خرسز ، طولاندیریجی وسائر
چاپولجی کروهنك انواعی هرطرفی صاردی . برطاغین
آدامك آرقه‌سندن دورتی ، بشی بردن طولاشیوردی .
عموم چاپولجیلرك کارلرینه کساد کلدی .

میشون (آلیانسه) مکتبنده بولونمشدی . تجارت
قواعدینك اساسنه واقفدی . مصدیق جاهلدی . حاجی
قادین محله مکتبنده بر مدت دوام ایتمش سنده برتورلو
هجابی سوکه‌مه‌مش ، وقتی درسدن قاچه‌رق جامع حولیلرنده
جوز ، بردر براوینامقله کچیرمشدی . یانکسیجیلك
حیله وخرده‌لریله توافق ایتمه‌ین صفوتلری ، ابداللقلری ،
حق مردلکلری واردی . اینجه دوشونه‌من ، لزومنه
کوره حسنی تیزله‌یه‌مزدی . اکثری احوالده یومروغنه
توکورور اوته طرفه کچردی .

نیقو ، هزار فندی . یانغالق مکتبندن مکافات بیله
آلمشدی . برقاچ لسان قاریشدیرردی . یاقیشیقلی وکنجدی .
شیق کینیر ، آونی تاقلیندن اوروردی . اونك صنعتی
برایکی دکلدی . هرتلدن چالاردی .

یانکسیجیلر

نااهللر چوغالدی . هر صنعتك اصولی ، نظامی ، بوزولدی . هر نه اولورسه اولسون بر قاعده‌یه بو قانونه ربط ایدلمه‌ین کسبلرده بت برکت اولماز. هر شیئك بر جهت حقوقیه‌سی ، رعایتی ضروری پرنسیبلری واردر .

میشون ، میصدیق ، نیقو وارطان بو دورت کوزی آچیق یان کسیجی غلطه‌ده ریختیم ، تونل طرفلرنده چالیشیورلردی . محاربه زماننده اورغون چوقدی . ارککلر قازاندقلرینی قادینلره ویریبورلر. اونلرده کوستریش یاپمق ایچون بوتون ثروتلرینی اللرنده کزدردکلری آلتوندن، کوموشدن اورمه کیسه‌لره دولدوریبورلردی . هر کس کارپشندن قوشویور ، ذهنلر بیکلرجه لیرالری اقطار دوندر ایتمکله مشغولیتدن پك طالغیندی . یانکسیجیلر سوقاقلرده علوان صاتان بوفانتازی‌یه‌جی قادینلری ، میلیونلری دوشونه‌رك کیدن بولغورجیلری قولای قولای طرایورلردی .

متارکه‌دن صوکره قازانجلر مجرالرینی تبدیل ایتدی.

خوجه — بكليورم .. خط استوايى سويله ...

قطانفجى صوك يأسيله اطرافنه بر نظر استمداد كزديرر . فقط كيمسه‌دن امداد احتمالى اوله‌مايه‌جغنى آكلاينجه كندى ذكا و معلوماتنك الطافنه صيغينه‌رق هرچه باد آباد جواب ويرر :

— افندم خط ايسلوا ربمك اويله كسكين بر قيليجيدركه بر كره دنيانك اوزرينه اينرسه ألما كبى اورته‌سندن ايكى‌يه آييرير ...

خوجه — احمد آغا كتيرك فلقه‌يى .. ياتيرك خبيثى . رفعت ، غيرتلاغنك مقتدر اوله بيلديكى شمانه‌يى بردن قوپاره‌رق :

— ياكيلدم .. خوجه أندى .. ياكليش سويلدم . آييرماز . والله آييرماز ،.. قيليج دكلدر . او باشقه بر شيدر اما عقلمدن چيقمش .. كله‌جك درسده صو كبى ازبر ايده‌رم .

خوجه غضبله :

— اوغلان رفعت نه دیرلانیورسك ؟

رفعت آغلامه پرده‌سنی یوکسلته‌رك :

— خوجه‌ندی .. والله طوغری سویله‌یه‌جکدم اما بنی جواد شاشیرتدی .

— پکی سویله طوغری جواب ویررسه‌ك فلقه‌یی عفو ایده‌جکم . خط استوا نه‌در ؟.. هایدی تعریف ایت ...

رفعت ینه میمیکلرله دوشونمکه باشلار .. بو دفعه محمد علی‌یه فیص چکه‌رك :

— آیاغکی اوپه‌یم محمد علی... دمندن نه‌دیدکدی؟. سویله به سویله .. والله فلقه‌دن قورتوله‌جغم ...

خوجه یردن پارلایه‌رق :

— اوغلان قطا ئفجی کوپکی یاننده کنه نه فیصلدا - یورسك ؟. شویله اورته‌یه چیق باقه‌یم ...

احمد آغا مدهش معاونی بکر ایله برابر کلیر .. فلقه بدست اوله‌رق آلارغه‌ده طورورلر . رفعت بر فلقه‌یه برده باشنی چه‌ویروب بتون قلبنك حنجیله جواده باقه‌رق حسبی قنطارلی یی اوقور ..

ذاتاً رفعتدن صوكره سؤالك كنديسنه توجه ايده جكنى بيلن محمد على افندى جوابه حاضرلانمش بولونديغندن :

— خط استوا قليج كبى كسرسه ، كرهٔ ارضى بين القطبين ايكى مساوى قسمه آييرير ...

رفعت بو جوابى ايشيدنجه پارماقلرينك بوتون قوتيله جوادك اوموزينى چيمديكله يه رك :

— واى باباكك آشيق كميكنه .. بنى فاقه باصدرتدك .. حاپى يوتدم . شمدى فلقه يه اوزاته جقلر . . آله جغك اولسون اوغلان .. سنى ده برابر اوزاتديره جغم ... والله شمدى كوروسك ...

خوجه او زمانه قادار زور ضبط ايتديكى حدتنى اظهار ايله :

— بكا احمد آغايى چاغريكز ...

احمد آغا بواب ... فلقه طوتمقده كى مهارتى مكتبجه مسلم .. اونك ناصيرلى أليله طوتديغنى او اشكنجه آلتى آلتنده قيورانمامش چوجوق يوق ...

رفعت آغلايه رق جواده :

— كلشكه .. كچمشكه اوفورديكملك جوادى .. كوردكمى يديكك ... ى ؟.

رفعت بو دفعه بر آز دها امنيتله :

— اولور افندم ...

— سبحان من تحير ... أى باغيرصاقلرى نره‌سنده طورور ؟

رفعت ينه تلاشله جواده :

— اوغلان چابوق سويله نره‌سنده طورور ؟.

جواد پك خفيف فيصلار :

— قرننده طورور. قيلجله‌كسيلنجه طبيعى‌ديشارى دوكولور ...

رفعت ايشتديكنى عينيله تكرار ايدر .

خوجه آتش كسيله‌رك اوغلان ابليس بونى سن كندى ذكا كله‌مى بولويورسك ؟ يوقسه اطرافدن بر فيصلايانمى وار ؟

— والله دكل خوجه أندى كيمسه فيصلاميور . بن كندم سويليورم .

— بن سكا شمدى كرهٔ ارضك باغيرصاقلرينى آكلانيرم خبيث ..

— محمد على افندى سن سويله .. خط استوا كرهٔ ارضى قليج كبى كسرسه نه اولور ؟

آرقداشلرندن امداد بكليوردى . نهايت اوصولاجق جوادك اوموزينه طوقونه‌رق يك خفيف مرلتيلرله :

— سويله‌سه‌كه به .. قيلبج كبى كسرسه كرهٔ ارضه نه اولور ؟

جواد ماهر بر صوفلور فيصلديسيله :

— نه اوله‌جق باغيرصاقلرى ديشارى دوكولور ...

رفعت ، جواددن آلديغى برآز ترددله خوجه‌يه صاتمق ايسته‌يه‌رك :

— افندم شى ... با با .. باغيرصاقلرى ...

— نه‌لرى ؟

— باغيرصاقلرى ...

— كيمك باغيرصاقلرى ؟

— شى .. كو كو .. كرهٔ ارضك !!

— اوغلان يزيدكرهٔ ارضك باغيرصاقلرى اولورمى؟

رفعت ياكاش آكلامش بولونمق قورقوسيله ياواشجه ينه جوادى دورته‌رك :

— سويله به كرهٔ ارضك باغيرصاقلرى اولورمى ؟

جواد ينه صوفلور كبى :

— اولور ...

— بہی حیوان اوغلو حیوان [١] سکا آقسرایدن بایزیددن بحث ایدن وارمی ؟.

— خوجه‌ندی والله آتلی‌لوا هر کون آقسرایدن کچر..

— آتلی لوا کیم ؟

— ایشته او صیرمالی پاشا ...

— ملعون بن سکا شمدی صیرمالی پاشایی کوستریرم.. محمد علی افندی سکا صوریبورم . خریطه اوزرنده خط استوایی کوستر ...

محمد علی افندی کوستردی . خوجه ینه رفعته توجیه خطابله :

— خط استوایی کوردکمی میمون ؟

— کوردم افندم ...

— شمدی سویله باقه‌یم خط استوا کرهٔ ارضی‌قیاج کبی کسی ویرسه نه اولور ؟

رفعت آفاللادی . بتون اعضای وجهیه‌سی سؤالك زورلغی‌قارشیسنده تورلو کولونج اوضاعله‌اوینادی. بربرینه قاریشدی، صاغنه، صولنه ملول‌ملول‌باقندی. اطرافنده‌کی

---

[١] أوەت .. مع‌التأسف او زمان معلملر طلبه‌یه بویله معامله ایدرلردی .

سرت بر آدام .. رفعت صره‌نك آلتنده بر ماسقاره‌لق یاپدی . هپمز کولمه‌مك ایچون دوداقلریمزی ایصیریپورز . فقط بزم صوراتلریمزده بر شیلر طالغه‌لاندی . خوجه فرقنه‌واردی . فسادك باشی رفعتدن قوپدیغی ده آکلایه‌رق بردنبره :

— رفعت افندی آیاغه قالق ..

رفعت قالقدی . اوغلانجغزك قورقودن صوراتی او قادار میموناﻻشدی که یاپدیغی میمیکلرله بزی کولمه‌دن طوروﻟماز ، بی تحمل ، تهلکه‌لی بر حاله کتیردی . خوجه اوفکه‌سنك درجه‌سنی قاشلرینك چاتقلغنده کوستره‌رك :

— خط استوا نره‌دن کچر بکا سویله ...

زواللی قطائفجی رفعتك ، عرض ، طول ، نصف النهار ، وخط استوا دائره‌لریله او آنه قادار هیچ مشغول اولمامش بولونان آواره ذهنی همان آتلی لوایه کیده‌رك :

— آقسرایدن کلیر . بایزیده طوغری کیدر ..

خوجه‌نك کوزلری پارلادی . بز ، آتشده درجهٔ غلیانی بولوب ده طاشان جزوه‌لر کبی بوغازلریمزده فیقیر فیقیر قاینایان قهقهه‌لری یوتمق ایچون بوغوله‌لر چکیریپوردق . خوجه :

صنفده ، صول طرفده محمد علی ، قطا ٔنفجی رفعت ،
حسن جواد اسمنده اوچ شاکر برصره‌یه اوطوریپورز .
محمد علی ذکی ، چالیشقان برچوجق .. قطا ٔنفجی رفعت ،
حایلازك حایلازی .. نه‌دن قطا ٔنفجی؟ باباسیمی بوصنعنده ؟
کندیسیمی بوطاتلی‌یی چوق سه‌وه‌ر؟ بوجهتی‌ده بیلمیورم .
فقط قطا ٔنفجی رفعت چوق ماسقاره‌در . کولمه‌دن بزی
قیره‌ر کچیریر . تکرلك تکرلك سیاه کوزلری ، مینی مینی
بورنی ، چیقیقجه چکه‌سیله ، حیات مقیاسنده انساندن
بر درجه آشاغی اولان او تحف حیوانه پك بکزر . قاره
کوزلرینی فیلدیر فیلدیر چه‌ویرر . چکه‌سنی صاغه صوله
ایلری‌یه کیری‌یه اویناتارق بومشابهتی اوضاعیله‌ده تزیید
ایدر . حسن جواد اورته ذکاده بر چوجقدر . آلایی ،
عزیزلکی سه‌وه‌ر .

مذاکره اثناسنده بعضاً پنجره‌دن جاده‌یه باقارز .
آقشام صباح صیرمه‌لر ایچنده آتلی برلوا کچر . بزاونك
پاریل پاریل البسه‌سنه ، خاشه‌سنه ایمره‌نیرز . اونی نه‌زمان
کورسه‌ك « آتلی لوا کچیور . » تلاشیله مروورینی بربریمزه
خبر ویره‌رك پنجره‌لره قوشارز .

بر کون جغرافیا درسنده‌یز . خوجه‌مز باروت کبی

خط استوا

قورقمایکز . جغرافیا درسی ویرمه‌یه‌جکم . کرهٔ ارض اوزرنده قاچ طاغ، نهر، مملکت وسائره وارمش... بوقاریشیق کونلریمزده بویله صنف درسلریله جانکزی صیقه‌جق دکلم . . کچنکی مقاله‌مده مرتب افندیلرك جلوه‌لرینه اوغرادم (خط استوا) ترکیبنده‌کی (استوا) یی (اسطوا) شکلنده دیزمشلر. ناصیلسه تصحیحده‌ده دقت ایدیله‌مه‌مش . ترکیب اوبوزوق املا ایله غزته‌ستونلرینه کچمش . برکت ویرسون که جغرافیا اصطلاحنجه کلمه متعارف .. خریطه ایله مشغول اولان چوجقلر بیله تکرر رؤیتله بونك املاسنی بیلیرلر .

بویا کلشلق وقتیله مکتبده کچن تحف بر (خط استوا) وقعه‌سنی تخطره‌یه وسیله اولدی. بو (خط استوا) مسئله‌سی صنفده بزی خیلی کولدرمشدی . وبرقاچمزه‌ده دایاق یدیرمشدی .

أولمدم . طوروب طوروبده قاری بوشایان ارککلرده
اخلاق و بنیه‌جه سزك کبی ضـعیف ، مریض ، شایان
مرحمت زواللیلردر. سینیرلریکی یاتیشدیرده هایدی أویکك
ایشنه باق ..

هرمز خانم آنی وعصبی بر غلیانله پنجره‌یی آچه‌رق محله‌لی‌یه قارشی وار آوازیله :

— قومشولر .. ایشیدیکز .. شاهد اولکز . بن افندی‌یی طلاق ثلثه ایله براقدم ...

افندی اوفکه‌لی بر استهزا ایله قاریسنی یاقه‌سندن اوطه‌یه چکه‌رك :

— چکیل اورادن .. ایل عالمی کندیکه کولدورمه ...

— کیت قارشیمدن .. نه قاریشیورسك ؟ بن سنی بوشادم .

افندینك حدتی بردن بره مرحمته دونه‌رك زوجه‌سنك یوزینی اوقشایه اوقشایه :

— سن بنی بوشادکسه بن سنی بوشامادم ... قاریجغم ...

— یا او یکی قانون ؟

— اونی سکا یا کلیش تفسیر ایتمشلر ...

— ایواه ...

— بوشامه حقی قادینلره ویرلسه بك چابوق هر عائله‌نك آلتی اوسته کلیر . اللهك امری ، پیغمبرك قولنده‌کی حکمتی شمدی آکلادکمی ؟ بن براقق ایچون

بر غلاسه بوطین ، قماشلرینی بچملرینی کندم تعیین ایتمك اوزره بری خفیف اوته‌کی آغیر ایکی (قاش پوسیه‌ر) شاملی‌یه چارشافلق ایچون بهالی تافتالر کلمش.. اونلردن‌ده ایکی چارشافلق ...

— سن اولی بویله‌شیلر بیلمزدك نره‌دن‌اوکرندك؟

— قومشـومز کاتب مسـئولك خانمدن .. اونك قوجه‌سنه اصمارلادیغی شـیلری بره‌ر بره‌ر أزبرله‌دم . بن‌ده سندن ایسته‌یورم ..

— خانمجغم او قوصـقوجه بر کاتب مسئول . بن ایکی بیك غروشلق بر تمیز پارچه‌سی‌یم .. بویله زمانده بونلری سکا تدارکه قدرتم یترمی ؟

— یتوب یتمه‌یه‌جکنی بیلمم بن ایسته‌رم ...

— الله بکا بن‌ده سکا ..

— شمدی کسن کس جواب ویر . یاپمایه‌جقمیسك؟

— کوجم یتمه‌یه‌جکی بر شیئی ناصیل یاپارم ...

— سن یاپامازایسه‌ك بکا اونلری یاپاجق بولونور..

افندی بردن حدتلنه‌رك :

— او نه چیرکین سـوزلر .. تربیه‌سز .. چکیل قارشیمدن ..

— ئەوەت .. معالتأسف اويله ..

— اويله ايسه آرتق آياغىڭى ئەتيك آل افندى ...

— اوديرلكسز قاريلر قوجەلر ايچون ... اوفاق اوفاق تفك قصورلرم وقوع بولسەده سن بنى بوشارميسك هيچ قاريجغم ...

أى كيم بيلير براوفكەمه راست كليرسه ...

— الله كوسترمەسين ...

— اويله بويوك سويلەمه افندى ...

اوكوندن صوكره افنديىنك الك اوفاق برقصورنده ، ذهولنده خانم :

— بەى آدام بنى كناهه صوقمه ... شمدى ارادەڭ الكده اولسون ديى ويريرم ..

نقراتنى تسبيح كبى ديلندن دوشورميور ، بيچاره آدام بوتون بو طاشقينلقلره صبر و سكوتله مقابله كوسترييوردى .

افندى تحمل ايتدكجه خانمك تجاوزى ، تكديرلرى بويودى . نهايت بركون اولتيماتوم شكلنده برطاقم مطالب سردينه كريشەرك :

— بو ياز ايچون بياض و روغنلى ايكى اسقارپينله

كلمشدی . خانم برقاریش صوراتله قارشینه چیقه‌رق :

— افندی .. افندی آرتق حدیکی وظیفه‌کی بیل .. اسکی جاملر بارداق اولدی ... عالمك قوجه‌سی کبی أویکه وقتیله کل ... صوکرا آغزمدن کوتو برلاقیردی چیقار، قاریشمام ها ..

زواللی آدام شاشیره‌رق :

— نه وار ؟ نه اولدی خانم ... أوه آدیمی آتار آتماز بویله اوست پرده‌دن چیقیشمه نه دیمك ؟

— نه دیمك اولدیغنی چوق سورمز آکلارسك ..

— لاحول ...

— لاحوله‌نك بونجغی ها ....

— چیلدیردکمی قادین ؟

— عقلم اللهه امانت .. نه‌یه چیلدیره‌یم ... صاندکه سن بندن غزته‌لری بوجاق بوجاق صاقلادك‌ده ایشلك نه اولدیغنی بن آکلامادممی ؟

— نه اولمش ؟

— بوندن صوکره قادینلر قوجه‌لرینی بوشایه‌جقلرمش .. یکی قانون یاپیلمش ...

افندی کولومسه‌یه‌رك :

آغزینه باقار .. نه دیرسه امرامرکز ... بویاشدن صوکره بزی سوقاقلره می آتدیره جقسکز ؟ بونه رذالت ! بویله قانونلری کیم اویدیرمش ؟.. والله شیخ اسلام قاپیسنه کیده‌ر بر آرشین کاغدك اوستنی آلتنی طولدوروورده اویله عرضحال ویریرم ...

کوروالتی بویودی . بوتون کنج خانملر سینیرلندی . قاین آنایه هجوم زیاده‌لشدی . بویوك خانمك ادعاسنه طرفدار باشقه قاین آنالر ظهور ایتدی . اوطه‌نك ایچی بر اختلال قومیته‌سی شاماته‌سیله طولدی . خصمنی یاره‌لامق ایچون طوپلو ایکنه‌یه طاورانانلر بیله اولدی . بو کوچك وقعه مستقبلده قادین مبعوثلردن تشکل ایده‌جك مجلس ملینك آله‌جغی حاله کوزل بر نمونه ایدی .

*
* *

اصل قزلجه قیامت خانملر أولرینه دوندکدن صوکره زواللی قوجه‌لرك باشلرینه قوپدی . او هفته محله‌ده تمام سکز خانم زوجلرینی بوشادیلر . بو طلاقلردن ایشته بر نمونه :

او آقشام هرمز خانمك افندیسی أوه بر آز کج

دها او اوطورمادن ضعیفجه شـاشی بر خانم یرندن فیرلادی :

— بو آقشـامدن تیزی یوق اوکی اوغلومه قاپی‌یی آچمام .. اوصویسز مصیبت‌نی باباسنه فیتله‌یه‌فیتله‌یه حیاتمی بر آووج آغویه چه‌ویردی .

قینه‌لی صاجلی قوجه قارینك‌بری ایقینه صیقینه بر آز دیکله‌نه‌رك :

— هپ کنج قاریلره‌می حریت ویرلدی ؟ یاشـلی قادینلرك ، قاین آنالرك حقوقنی مدافعـه ایچون غزته برشی یازمیورمی ؟ اولادی‌طوغور ، بویوت ، یتیشدیر ، ألی اکمك طوتار طوتمـاز أوه کلین نامیله بر دل آزار قاری کتیر .. قارغه کبی کوزیکی اویسون .. برده آخر وقتنده سنی‌أودن قووسونلر .. سوقاق اورته‌لرنده قال..

اوچ درت تازه بردن آیاغه فیرلایه‌رق :

— آیویوك خانم صـوص ... بورادده‌می قاین آنالق ؟..

— قاین آنالق ظاهر... أیی که کلینمی برابر کتیرمدم... ذاتاً اداسندن کچیلمه‌یور ... بورنی قاف طاغنده .. بو سوزلری ایشدیرسه.. بوتون‌بوتون‌شیماریر.. اوغلم اونك

حسابلایورلردی . کیمی بو آقشامدن تیزی یوق دییور، کیمی : « بو کنج یاشـمده ینیون حریفله کوکلم کوزم قاراردی. شمدی برصیرما بیقلیسنه وارهیم ده اوبوناق ده کورسون .» کبی سوزلرایله یك چابوق انتقامه قالقیشیوردی .

قادینك بری اوقویان خانمه باغیردی :

— قرده‌ش بز اوقادار عرفانجه سوزلردن برشی آکلامیورز . اوته کیلر نیده بزه آچیق تورکجه ایله دانه دانه آکلات .

— افندم قوجه‌کز، سزدن اولمایان دها آتی قاره‌یی شجه‌مزیك کوچك چوجغندن باشقه اقرباسندن هیچ کیمسه‌یی یانکزه کتیروب سزکله برلکده اوطورتمایه‌جق ...

ینه قادینلر آره‌سنده برسه‌وینج آلقیشی پاطلادی...

— آه نه أیی ...

واویلاسیله آل‌چیرپیورلردی . اعتنالیجه صباح توالتی یاپمش چاتیق قاشلی کنج خانمك بری آیاغه قالقه‌رق :

— شمدی أوه کیدرکیتمز، قاین آنامله کوروبجه‌می قووارم .. بکا نه‌یکی کلینلکمی بیلدیردیلر، نه أولیلکمی، کیجه کوندوز دیردیر .. واره سویله‌نیرلر .. یوغه سویله‌نیرلر .. أللرندن داد برفریاد ایکی ...

قادار چکدکلرینی آکلاتیور ، هپسنی سویلیور ، هیچ
بری دیکله‌میوردی . ارککلر علیهنده‌کی بو اجتماع ،
کورولتوسیله مشهور اولان قادینلر جمامنه دوندی.

اوقومه بیلن خانملر غزته‌لری دقتلیجه سوزدیلر .
آکلایه‌مادقلری بعض فقهی تعبیراتی ذکالریله تماملادیلر.
کندیلرنجه الک مهم اولان ماده‌لر حققنده دلخواهلری وجهله
استخراج ایده‌بیلدکلری مآللر شونلردی :

« بعدما حق تطلیقك قادینلره ویرلمش اولماسی .. »

« زوجك خانه‌سنده غیر ممیز ولد صغیرندن باشقه
اقاربنی زوجه‌سنك رضاسی اولمقسزین اسکان ایده‌مه‌مسی. »

« اوزرینه اولنمه‌مك اولندیغی صورتده کندیسنی ویا
ایکنجی قادین بوش اولمق شرطیله بر قادینی تزوجك
تصحیح وشرطك معتبر اولمسی . »

ودها بونلره مماثل ماده‌لر .. اوقویان خانملردن بری
امی رفیقه‌لرینه بوماده‌لری شویله ایضاح ایتدی :

— بوندن صوکره بوشامق حق قادینلره ویرلدی..
افندیلرینی ایسته‌مه‌ینلر براقه‌بیله‌جکلردر ..

خانملرك آره‌سنده بر ممنونیت طوفانی قوپدی . بر
طاقملری قوجه‌لرینی بوشامق ایچون نکاحلرینی

حقوقجه بر اولویورلر. باقهلم بوندن صوکره سز کله ناصیل باشه چیقاجغز ؟ » دیدی...

— اوووخ آغزیکی اوپهیم هرمزجکم... فقط بن اوقومه بیلمم ، سن بیلمزسن . . غزته ده کیلری ناصل آکلایه جغز ؟

— بسله مه یی کوندر. کومرو کجینك شکوره بی چاغیرت، قاری غزته یی صالدیر ، صولدور ارکك کبی درست اوقور . هم یاننه اوقومه یازمه بیلن بر ایکی قادین دها آلسین ده کلسین . . . بزم اوده بوکون بویوك بر مجلس وار . . دی . . .

*
* *

یکرمی دقیقه صوکره هرمز خانمك آلتقاتده باغچه اوزرنده کی اوطه سی سویلدیکنی بیلیر بیلمز خانملرله طولدی . غزته لر اورته یه قوندی . قادینلرك ارکك بویوروغندن مژدهٔ خلاصی ویریلنجه برقیامتدرقوپدی. قوجه سندن ممنون اولانی یوقدی. بوتون آغیزلر شکایتله آچیلدی. هرقادین طلاقتی نسبتنده برر یانغینلقله شمدی یه

— مژده قردەش ، مژده .. بوخویراد ارککلرك ألمرندن آرتق قورتولیورز..

— خیر اوله خانم، نه اولمش؟

— نه اولهجق ... حقوقجه ارککلردن اوستون اولویورز . بوندن صوکره قوجهلریمز ایله سن سن بن بن.. آه نه ایدی اوچکدکلریمز.. الاالله افندم .

— کیم سویلدی ؟ یا کلیش برشی اولماسین؟

— آرتق بونك یا کلیشی مانلیشی یوق غزته یازییور.

— اوح شکر ربمه بوکونلرهده یتیشدك . آه هرمز قردەشجکم بمکینك ایچمدهاویله هجرانلری وارکه داغلره قایالره آکلاتسهم أریر . طوزلن بوز اولور .. بوکونه قادار صبر ، صبر ، صبر (چکهسنی کوسترەرك (آرتق ایشته بورایه چیقدی ، هپ یوتدم. یوتدم اما ورم قلیغنه کیردم..

— بر آز دها صبر ایت یاقینده اونلردن تکمیل حینجلریمزی چیقاریرز. بریسنهاوقودوبده ایجندهکیلری آکلاماسین دییه بزم افندی بوغزتهلری بندن بوجاق بوجاق صاقلادی . سببنی صوردم: « آرتق قادین ارکك

دورلو تکدیرلر ایشیدرلر . ذاتاً قوللری، باجاقلری آره‌سنده‌کی ویرانق ، ویرانق بوی بوی چوجقلردن هیچ بر یرده راحت یوزی کورمزلر.

فیلسوف خانملریمزدن بری اویله دیمش:

— الله ، پیغمبر ، تشریعجیلر هپ نوع رجالك حامیلری . . دعواجیسی قاضی اولانه حق یاردم ایتمز ایسه وای اونك حالنه .. « صاچی اوزون عقلی قیصه» محکومیتیله آلنمزه برر حماقت تمغاسی اورمشلر ، بومشئوم (ئه‌دیکت) لك آلتنده انسانلغمز اونودیلوب کیدییور . بویوك دارالعرفانلریمزده فلسفه تحصیل ایدن خانملریمز نه‌ایله مشغوللر ؟ تستر مسئله‌سنك معقول وانسانی برشکل آلماسی اندیشه‌سیله بزی مدافعه‌یه اوغراشان کنج محررلره اوفاق برتشکر ایتمك ایچون بیله‌هیچ برقیمی‌دن، بوجاقدن سسلری چیقمایور .

*
* *

بر صباح هرمز خانم قولتوغنده اوچ دورت غزته ایله قومشوسی ناجی‌یه خانمك أوینه کیتدی. قاپیدن کیرر کیرمز :

قوجه‌سنی بوشایان هرمز خانم

حقوق عائله قرارنامه‌سی نشر ایدلدیکی وقت قادینلر آره‌سنده خیلی سوء تفهملر و قورولتولر اولمشدی. شرقده قادین قافس ایچنده بویور. یملکندن یر، صولوغندن ایچر، تونکنده صاللانیر، سویله‌دیکنی بیلمز آللی یشیللی بر نوع پاپاغاندر.

دیبورلردی. اونك هیچ بر جمعیتده موقعی، حق کلام وشکایتی، عمومی اکلنجه‌لردن حصه‌سی یوقدی. زواللیلر قاپانیق، مقسی، باغچه‌سز اولرنده صیقلدقلری وقت جوار بوستانلره، متعفن برر مزبله اولان دکز کنارلرینه چیقارلر، طاشلره، طوپراقلره اوطورورلر، الك عادی صاتیجیلرك کیرلی اللرندن آلدقلری بایات یمشلری که‌وه‌له‌یه‌رك که‌وه‌زه‌لك ایدرلر. مطلق اولرنده یاریم براقدقلری ایشلری، آتشده یمکلری واردر. یاپدقلری بو آجینه‌جق قیصه سیران ایچونده آقشام ارکنکلرندن

فقط آطه‌یه اوغرامادی . اوزرینه یولجیلر بریکمش اسکله‌یی توزلی کومورینك کثیف دومانه بوغارق کچدی ... چونکه وایوره فضله برفرد آلمق بلکه بوتون یولجیلرك حیاتی ایچون بر تهلکه اوله‌جقدی .

تعرفه‌حکمنه بو محق رعایتسزلکندن دولایی قپودانی تبریکاً هپ أل چیرپدق.. بو کورولتی آره‌سنده بولدوق متمادیاً هاولایوردی . قینه‌لی آطه اسکله‌سی اوزرنده‌کی خلقك پروتستو فریادلری آرقه‌مزدن اینجه‌لیه‌جله‌سیوری سینك ویزلتیسنه دوندی ... صوکره سوندی ...

دیه‌حیوانی‌بره‌اوزاتمازمی ، ایشته‌اویله کندندن‌کچدی...

شیشمان مادام قهوه‌جیدن صورار :

— تی اینه ؟

قهوه‌جی چراغی روبجه ماجرایی آکلاتیر .. مادام دوکونه‌رك :

— آه قاله نه فنا بو سزك ارککك آداملر ؟ بر قاری آلمس .. اوستنده بردانه دها ... داها اوستنده بر دها بو هیچ اولور ؟..

قادینك بری قهوه‌جی چراغنه :

— هایدی قوش لیمون ایستیورلر ..

— بر لیمون قرق غروش ...

— آ بو نه انصافسزلق . نه کونلره‌قالدق، بابیلمامالی آرتق اوللی‌بر .. هیچ قرق غروشه لیمون اولورمی ؟

قهوه‌جی چراغی بوفه طرفنه طوغری قوشه‌رق :

— نه یاپه‌لوم خانوم افندی بزده بویله آلیورز .

قادینك بری کوله کوله چیراغك آرقه‌سندن :

— هایدی یوررررو پاچه‌سی بوقلو ...

واپور ایکلیه صیقلایه بویله مضحکه‌سیله فاجعه‌سیله سینه‌سنده طاشیدیغی ازدحامی قینه‌لی آچیقلرینه کتیردی.

سورته سورته تمیزله‌مه‌یه باشلایجه بر قیج قادین بردن :

— تربیه‌سزك زورینه باق.. یایمه اوراره آیول ..
شیمدی کچرکن هپمزك اوستنه سوروله‌جك ...

واپورك قیچ طرفنده بر چیغلق قوپار :

— بر لیمون یتشدیرك قادین باییلدی ...

سسلری ایشیدیلیر .... هرکس بربرندن صورار :

— نه اولمش خانم ؟ نه اولمش ؟..

— نه اوله‌جق ایکی اورتاق بربرینه تصادف ایتمش...

— ای نه وار باییله‌جق ؟..

— حریف یکیسنی اسکی قاریسندن گیزله‌یورمش.
ناصلسه شمدی واپورده طانشمشلر .. بریسی یکرمی بر
یکرمی ایکی یاشنده، دلیکلی چوراب، تانغو چارشاف...
سورمه‌لی کوزلر چیتیر پیتیر سوزلر ، اینجیلی کردان ،
بیله‌زیك ساعت .. فیقیر فیقیر .. قیریم قیریم .بر ایچیم
صو ... اوته‌کی زواللی قرق‌بشلك‌آ بکم‌چوش برقادین ...

— هانکیسی باییلدی ؟

— آ صورمق عبث خانم .. کنجی فیقیر فیقیر
کولویور.. اوته‌کی زواللی‌جغز. هانیا سوزم اوکا چنکانه
آبی اویناتیرکن ، (قوجه‌قاریلر حمامده ناصیل باییلیر؟)

بوتون سرمایه‌سنی قوجاغنده‌کی تخته قوطویه صیغدیران یك چشم قهوه‌جی چیراغی قادینلر آره‌سندن کندینه یول آچمه‌یه اوغراشه‌رق:

— مه‌نتا.. چقوله‌تا.. قورابیه.. سیمیت.. په‌نیر..

قادینك بری:

— ها سن اکسیك‌دك.. نره‌دن لچه‌جکسك؟

— لچه‌لوم خانوم‌افندی.. لچه‌لوم.. (روم قادینلرینه باقه‌رق) اوره‌آمه‌نته‌س...

خانمك بری باغیره‌رق:

— آقرده‌ش دیدیکك اولدی..

— نه اولدی خانمجغم؟

— سیمیدجی تام اوستنه باصدی..

سیمیدجی یره باقمایه اوغراشه‌رق :

— نره‌ده باصدم ؟..

کوپکك صاحبی شیشمان مادام قضانك فرقنه واره‌رق اوزون بر قهقهه ایله :

— هاه پولی اوره‌آ اینه !..

یك چشم قهوه‌جی باصدیغی شیئك نوعنی کوزندن زیاده بورنی ایله آکلایه‌رق پوطیننك آلتنی کوپشته‌یه

اوآرالق آجی آجی کدی میاولامه‌لری ایشیدیلر :

ـــ آ آ آ بوده نه ؟

ـــ کدیلر ...

ـــ نره‌ده خانم ؟.

ـــ آلتکزده ...

ـــ آ اوستمه ایپلك صاغلق، شیمدی آوازم چیقدیغنی قادار باغیریرم ... آلتمده کدیلرمی وار ؟

ـــ أوت اوطوردیغکز صره‌نك آلتنده ...

بر آز اوته‌دن قادینك بری:

— خانمجغم سپتده بزم مستانه جیلان ... بر شی یاپمازلر. اوزرلرینی بز ایله صیقی صیقی‌یه دیکدم . بویوك خانمك قیمتلی کدیلری، کوچله کوندرمه‌یه امنیت ایده‌مدی‌ده خدانك برلکنه امانت دیدی بکا تسلیم ایتدی.

بو وقت سرت وصیق هاولامالر ایله کدی سپتنه صالدیرر. سپتك محافظی قادین أللك بش پارماغنی یاپازه کبی آچوب کوپکه کوستره‌رك:

ـــ باق بش قارده‌شه.. براینديرسه‌م سنك او یام یاصسی ماسقاره صوراتکی طاغدیرم علیم‌الله.. سنی کیدی نحوست سنی..

شمدی بن بونك كبیمی طوغوره‌جغم ؟

بولدوغك صاحبه‌سی سینیرله‌نه‌رك ؛

— آه قاله بونه لاقیردی: كوپك باسقه آدم باسقه..

(كنج قادینك قوجاغنده‌كی چوجغی كوستره‌رك) بوزوزوق نه وقت طوعس كوپك أوده برابر . سیمدی بواونی بكزه‌دی هیچ ... (چوجغی اوقشایه‌رق) یورغو آه یدا كیمو ...

— بورنمه فنا برقوقو كلیور ... نه‌در او ؟

قادینك بری اطرافنی آرانه‌رق تلاشله :

— آ قرده‌ش چارشافكی چك.. چارشافكی چك ...

— نه وار ؟ نه اولمش ؟..

— نه اوله‌جق یاصسی صوراتلی طوموز یاورو‌سی شورایی كیرلتمش ...

قادین باقنه‌رق :

— آ مصیبت .. نه چابوق .. كلیركلمز بو معرفتیمی یاپدی ؟.. مادام نه تربیه‌سز كوپكك وار ...

— نه یاپه‌زاق ... نه وقت كلدی . طیساریده براقه‌زاق ... حیوان بو ...

— آمان قرده‌ش دقت‌ایده‌لم . اوستنه باصمه‌یالم ...

ویردم . نه‌یه قاپدیریپیورسك ؟

دیگر بر قادین — یاوروجق نه‌یاپسین خانم .. آزناوور کبی کوپك .. کوزلرینه باق .. اوستمه آتیله‌جق صانیورم . یاصسی بورونلی نه ثقیل شی .. ربم نه‌لر یاراتیور ؟ .. آمان باقدقجه روحمه صیقینتی باصیور ...

باشقه بر قادین — خانم بو کوپکلرك اك ماسقاره جنسیدر . ربم بویله‌شی یاراتماز . آناسندن طوغارطوغماز بوتك صوراتنی قالبه قورلرده بویله‌بورنی چوکوك ، کوزلری چیقیق اولور .

— آی یتشمه‌سینلر ... حیوانجغزی فرنکیلی صوراته بکـزتمشلر ..

— مادام بو کوپکك صوراتنی سزمی قالبه قویدیکز ؟

شیشمان مادام — نه‌قالب زانم ... بوبویله‌طوغمس ...

— طوموز جنسی غالبا ...

— ایی سویله‌دك قرده‌ش . کوپکه بکـزه‌میورکه ...

— ایچمزده (حامله) وارسه بو غدوبت حیوانه باقماسین صاقین .. صوکره چوجغی بویله اولور ...

اوچ قادین آشیری بر خانم چیرپینه‌رق :

— آ باقدم کیتـدی خانم ... آلنمك قاره یازیسی

بوخرار کبی وجودك حواله‌سی آلتنده أزیان بر قادین حایقیره‌رق :

— آ نه یاپیورسك مادام ؟

— اوطورازایم ...

— نره‌یه اوطوراجقسك ؟

— سن نرده اوطوردی، بن ده اورده اوطورازایم ..

— نره‌یه صیغاجقسك آیول ؟

— صیغماپازایم نه یاپازایم ؟.. صیغازایم ..

کورولتو بویودی. حایقیریشمه‌لر صیرانك بر باشندن اوبرینه سرایت ایتدی. بوواویلایه بیکانه قالامایان بولدوق صاحبه‌سنك حسابنه، باجاقلر آره‌سندن کسکین کسکین حاولایوردی .

دیکر قادین :

— قوقونا کوپکی چك باجاغمی ایصیره‌جق ..

مادام حدتله زنجیری چکه‌رك :

— صوبا بره غایدوری ...

— چوجغك بری بوتون آوازیله :

— آننه‌جکم.. آننه‌جکم سمیدیمی کوپك قابدی ...

آناسی — الهی کبر .. اوکا شمدی بش غروش

حرکت ایتدی . تعرفه حکمنه اتباعاً شمدیده قینه‌لی‌یه اوغرایه‌جقدك بوغازده قالان یولجیلرك یومروقلرینی صیقه‌رك باغریشمه‌لری اولور فجیعه‌لردن دکلدی . چونکه صباح سفرینی تك بر واپور یاپیوردی . بر بوله بیلمنه نه موطلو ...

بواثناده سالون پنجره‌سنك اوکنده تصادفك ابداع ایتدیکی الك کولنج قومدیالردن بری باشلادی . کریسی قولتوقلی آرقه‌لغی قادار آکلی ، شیشمان قرق بشلك بر مادام آلنده ینه اویله طیقیز بر (بولدوق) ك زنجیریله ایچری کیردی . آرقه‌سنده قوجاغی چوجقلی کنج بر قادینله آلی سپتلی ، قولتوغی بوخچه‌لی بر خدمتجی قیز واردی .

بواوچ قادین ، صیره‌اوزرینه اوطورانلرله کوپشته‌نك اوکنه صرالانانلرك آراسندن یورویه بیلمك ایچون آیی لاقیردی ایشتدیلر . دیرسك یدیلر . فقط بولدوقلی مادام اوفردیغی هر قاقیشدیرمایه عینی صورتله مقابله ایده‌رك ایلریله‌یوردی . نهایت برنقطه‌یه کلدیلر که اوکده کیلری چیکنه‌مدکجه برآدیم دها آتمق احتمالی قالمادی .

شیشمان مادام اسکله‌یه‌داولومباز رامپا ایدرکبی کنیش آرقه‌سنی اوطوران قادینلر طرفنه طایادی .

زیاده یوکله طولویوردی . اورته قات صالوننده پنجره اوکنده اوطوروپوردم . قادینلر کندیلرینه مخصوص دار آرالغه طیقیلدیلر . بر بری اوزرینه ییغیلدیلر . هپسنك آلنده، قولتوغنده، قوجاغنده یا بر سپت ، بر بوخچه ویا بر چوجق واردی . آزه‌ده بر نزاکتسزجه سویلنمه‌لرله مزدحم بر مکتب کبی اویکانه صره‌نك اوزرینه دیزلدیلر . طانیدق طانیمادق بربرلریله چابوق محبته قویولدقلرندن ناصیل برجندره ایچنده اوطوردقلرینی اونوتویورلر .

اسقارچه حالنده واپور حرکت ایتدی . بوغازه یاناشدق . اورادن بینه‌جك یولجیلر نره‌یه صیغاجقلردی؟ ایشته ذهنك آله‌مایه‌جغی بر سؤال .. آرتق بر اولمادیغنی هرکس کبی قپودان بیلوردی اما او بر اسکله‌لره اوغرامق تعرفه‌ده واردی . اسکله‌نك اوزری قارینجه یوواسی قایناشماسیله انسان دولو ایدی . اسکله آتیلدی ، خلق واپوره آتمق ایسته‌دی . فقط هجوملر ، فائده‌سز قالدی . اسکله قالابالغك آیاقلری آلتنده چاتیردایور ، کیمسه بر آدیم ایلری کیده‌میوردی . چونکه ایچری‌یه بش کشینك دها صیغماسی احتمالی یوق کیبیدی . برقاچ یولجی انجاق کیره بیلدی . خلق تکرار اسکله اوزرینه دوکه‌رك واپور

آلیشقیندرلرکه بوندن بر مسئول آرامق کیمسه‌نك عقلنه گلمز. (ترانس آتلانتیق) سفرلرینی بواداره‌یه ویرسه‌لر کیم بیلیر اسکی دنیا ایله یکیسنك آره‌سی قاچ آیلق یول اولوردی؟ بزظن ایدرزکه جهان مدنیتده مشیت عمومیه هپ بویله‌در.

ایریشور منزل مقصودینه آهسته گیدن
تیز رفتار اولانك پاینه دامن طولاشور

ادرنه‌لی خاتمی مرحوم، بومصراعلری بسبللی رجالمزك اوزون اتکلی البسه گیدکاری بر زمانده یومورطلامش اولمالی. بزپانطالون گییه‌لی عصری گچدی. لکن بوشعرك حکمنه اتباع موده‌سی حالا گچمدی.

*
* *

ربم صاغلق ویرسین سیر سفائن اداره‌سی اشیا ایله انسانی یك آییرمازه همان یان یانه ییغارق طاشیر. اوست کوکرته‌نك برنجی موقعنده کبرلی خرارلر، متعفن چوواللری ایچلرینه هانکی نوع خسته‌لرك گیروب چیقدیغی نا معلوم چینقو بانیولر آره‌سنده یولجیلق ایتدیکمز چوقدر.

محاربه سنه‌لرنده بر صوك بهاردی. واپورلرانساندن

بربری اوزرینه خلق ایچری دوکولور . دوکولور ، دوکولور . سزده انساناغکزدن چیقار . پاکت ، بالیا کبی بر شی اولورسکز . او سیاه جریانك ایچنه قاریشدقدن صوکره آرتق آیاقلریکزك مالکی دکلسکز . یورومزسکز . سزی یوروتورلر . هرطرفکزدن بر موشته ، بریومروق ، بر ایتمه ، بر قاقه ایله کوتورولورسکز . بنی بشر دینلن انسان قرداشلریکزك نه قادار خشین وخویراد اولدیغنی بوکچیدنده آکلارسکز . تعریف اولونماز بر تضییقله ایتیله قاقیله نهایت قیپما کنه‌سندن دوکولور کبی همان پلته حالنده بر کوشه‌یه طیقیلیرسکز . اوراده‌ده بر اشکنجه دولابی ایچنده‌سکز . اوطورمق زه‌ده آ کیلمك بیله اختیاریکزده دکلدر . ینه اوسیاه جریان سزی سوروکله‌یوب کوپری دوبه‌لری اوزرینه آتنجه‌یه قادار او الیم حالده قالیرسکز . مکتبلرده حشری چوجق مجازاتی اولان بو آیاقده طورمق عذابی نه‌قادار سوره‌ر ؟ آرتق اوبات بات بحرینك کیفنه تابعدر . مزمن خسته‌لقلرندن بری دیره‌شوبده ماکنه تنبلله‌شیرسه ایکی ساعت‌ده سوره‌ر ، اوچده . بوتأخردن نه سیر سفائن اداره‌سی مسئولدر . نه قپودان ، نه ماکینست .. بیچاره یولجیلر بوحاله اوقدر

استانبوله اینه‌جککز صباح لامبه ایله قالقار ، طوتوشدیرلمش صوبا کزك قارشیسنده کیینیرسکز. ازمیت کورفزینك آرقه‌سندن تاك یری آغاریر. پنجره‌نك او کنده کوچك بر قهوه آلتی ایدرسکز . اللریکز لقمه‌لری آغزیکزه کوتورمکله مشغول ایکن کوزلریکزی بویوك آطه اسکله‌سندن آییره‌مازسکز . نهایت پات پات بحری ده کزه آچیلیر وجههٔ نازنینی هکبه‌لی‌یه دونر . اونك ، بر آز صوله یاصلانه‌رق قارشیدن یانیرو بر کلیشی واردر. قیصق نزله‌لی سسیله اسکله‌یه تقربنی اعلان ایدر. زواللی پات پات ، بویوك آطه‌دن او قادار استعابنك فوقنده بر یوکله کلیرکه ایکنه آتسه‌کز یره دوشمز . هکبه‌لینك اوزون اسکله‌سنی بر اوجدن اوبر اوجنه طولدوران ماحشراو خلق نره‌یه صیغه‌جق ؟

ایشته بومعجزه‌یه نه بحری انشاآت مهندسلرینك ، نه ارباب فن‌وذکادن هیچ برفردك عقلی ایرمز. چونکه بومعقولاته تماس ایده‌مه‌ین خوارقدندر . اولیا چلبی منقولاتی کبی ، بوخارقه‌نك ایضاحنده (بحکمةالله تعالی) تحیریله بیان عجزدن باشقه چاره یوقدر.

واپورك جسیم برلاستیك طوربه کبی آغزی آچیلیر.

آطه واپورنده

شو کچن مشئوم محاربه زماننده ، وسعتنك فوقنده
چالیشانلرك آره‌سنده آطه واپورلرینی ذکر ایتمه‌مك بویوك
بر انصافسزلقدر . بونلره یتیشوب بینمك ایچون صباح
قارانلغنده قالقماغه مجبورسکز . بوپات پات بحریلر [١]
او اختیارلقلری، او معلولیتلریله برابر صباحلین هرکسدن
اول اویانیرلر . قالقه‌جقلری اسکله‌دن او خیم خیم صدالریله
مشتری دعوت ایدرلر:

— قازغانم یاندی . ایستیمم کلـدی . قالقیورم .
یتیشه‌مه‌یه‌نك وای حالنه . چونکه ایشی یکرمی درت ساعت
صوکره‌یه قالیر .

اوه‌ت هر بری بره‌ر مملکت صـایپلان دورت آطه
خلقی بر ایکی قیش آقشام صباح بر تك واپور ایله‌اینوب
چیقمق مجبوریتنده قالدی .

[١] ترکیبه ایلیشمیکز . اسـان کونده بیـك خطا ایله
خیرپالانیور البته بزمده اوکا بوقادارجق نازیمز کچر ..

— بوكا بر چاره بولمق ايچون چوق چوجق يتشدرمك ايجاب ايدييورمش...

— آى آمان يوره‌كم آغزيمه كليور ...

— أولى اولان اركك‌لرك برر دها أولنمه‌لرى حقنده فرمان چيقمش...

— خلط ايتمش اونى سويله‌بن .. أولنمه‌ينلرى نه‌يا په‌جقلرمش ؟

— اعدام...

ذهنيه خانم صاچنى باشنى يولارق:

— صاقين‌ها أولنمه قوجه‌جغم...

— اعدامى ايتسونلر؟

— ايتسونلر .. شهيد اولورسك .. كلير جنتده ينه سنى بولورم .

افندی بوی کورکنی کیپر. منديلنی توتون طبقه‌سنی جیبنه قور.

خیردر انشاءالله..

تمیسیله أودن چیقار. کیدر. افندی‌یه عائد بر جبه‌یی قبه یاپان ذهنیه خانم اونك عودتنه قادار مراقدن بر یرده طوراماز. پنجره‌دن قاپی‌یه، اوطه‌دن صوفایه کزینیر. طورور. نهایت قوجه‌سی پك کدرلی برقاریش صوراتله کلیر.

قادین خلجانله:

— افندی نه‌وار؟

— صورمه الله عشقنه...

— یوقسه سنی بر یره‌می سورویورلر؟ چابوق سویله یوره‌کم صاللانه صاللانه شمدی قوپاجق..

— آه کاشکه دیدیکك کبی اولسه..

— اوندن دها فنا برشیمی؟

— فنانك فناسی ...

— نه‌در؟ بیتدم چابوق سویله..

— کیتدکجه مملکتك نفوسی آزالیورمش..

— أی؟

کلدکاری یرده سنوحی افندی‌یی تبریکلره بوغارلر. ذهنیه خانم قیضقانجلق ازعاجاتنی تحملک، فوقنه چیقاریر. قوجه‌سنك هر حرکتنی قونترول آلتنه آلیر. زواللی آدمه سربست بر آدیم آتدیرماز اولور.

بر انسان صمیمی وحسبی سه‌ودیکی بر کیمسه‌یی محبتنك شدتی وسیله طوته‌رق بوقادار راحتسز ایتمز. ایده‌مز. بوکا کوکلی راضی اولماز. سه‌ودکارینی هر دقیقه راحتسز، مضطرب ایده‌جك صورتده سه‌وه‌نلرك محبتلرنده صمیمیتدن زیاده خودکاملق واردر. قارشیسنده‌کی سه‌وکیده نه‌درجه صمیمیت وخودکاملق بولوندیغنی آکلامق ایچون سنوحی افندی بر صنیعه دوشونور.

محله بکجیسنه: او آقشام یاتسودن اول اولرینك قاپیسنی چاله‌رق:

— افندی محله‌لی جامعه طوپلاندی. حکومتك اوامری اوقونه‌جق، سزی‌ده چاغیریورلر..

دیمه‌سنی تنبیه ایدر. فی‌الحقیقه او آقشام طعامدن صوکره بکجی بابا چات چات قاپویی چالار عینی آغزی قوللانیر. عجبا نه‌وار؟ ذهنیه خانمی بویوك بر مراق آلیر.

— ان الله مع الصابرين ... بو خانونك هیچ عقلی یوقدور .. بری عورت .. کتابده‌کی یازو سنك قوجه‌كك یازوسی دكلدور..

— عیالمك یازیسی .. کوزمك اوكنده یازدی . کوزمه‌می ایناناییم سکامی؟

— قادون بنی دیوانه ایده‌جکسوك.. کتابده‌کی یازو سنك زوجكك دكلدور..

— والله اونكدر .

— یمون ایتمه وبالله نورصوك .. کتابده‌کی یازو حروف مطبوعه‌دور .

بودفعه ذهنیه خانم طوپوقلرندن تپه‌سنه قادار حدت کسیله‌رك :

— باشكده‌کی قوجه صاریغه آلداندم. مکرسه‌سنك برشیجك بیلدیككك آ کلادیغك یوقمش.. هپ صاریقلیلر بویله ایسه وای حالمزه..

قادین اوفکه ایله کتابی ، مکتوبی قاپدیغی کبی اورادن چیقار .

بوماجراده محله‌یه‌یاییلیر. او سمتك آلایجی کروهی، بودرجه شدتلی زوجه محبتنه نائلیتندن طولایی راست

ذهنیه خانم أوه کیدەر . « وظائف انسانیه » ییغینتیسندن
بر نسخه آلیر کتیریر . لازخوجا کتابی آچنجه جلاللنه‌رك :

— نه دیرده بتی کناهه صوقارصوك ؟.. بو کتاب
مطبوعدر ...

— نه‌در ؟ نه‌در : آکلامادم ؟..

— مطبوعدر ...

— نه دیمك او ؟

— تورکجه‌سی باصلمش دیمکدر ..

قادین بریایغاره قوپاره‌رق :

— آ اوستمه أیبلك صاغلق قوجامی باصیلمش ؟

— صوص باغیرمه .. عیبدور . کناهدور ..

— خوجاسك قوجه‌مه افترا ایتمك سکا یاراشیرمی ؟

— حاشا بن قوجه‌ك ایچون برشی دیمدم ...

— یا باصیلان کیم ؟

— کتاب ...

— اوخ یوره‌کمه صوسرپیلدی . بن یا کلیش آکلا-
مشم ... شمدی بو کتابده‌کی یازی‌یه برده مکتوبده کنه
دقتلیجه باقده سویله ... یازی بزم افندینکمی ؟ دکلمی ..

خوجا قوجه باشنی حدتله صاللایه‌رق :

كوستردم، انكار ايديور .

— انكارده اقرارده افعال بابندن كلور . بوبابدن كلن مهموز الفاء فعللرك تصريفلرني بيلورميسك؟ آمن، يؤمن ، ايماناً ، فهو مؤمن والخ ... ماضيسنده آمن ، آمنا ، آمنوا ، آمنت ... والخ .. دقت ايدرمي سوكز فاءالفعللر بوصيغه‌لرده افعالك همزه‌سيله ساكن اوله‌رق برلشمش اولديغندن وجوب ايله الفه قلب ايديله‌رك تخفيف اولنمشدر .

— خوجام بن اويله‌ده‌رين لاقيرديلردن برشي آكلامام . سويله بويازی بزم افنديكمی ؟ دكلمی ؟

— سوز آكلامازميسون بره‌ی قادين ...

— بن اويله سوزلری آكلايه‌مام ...

— أوده سزك افنديكك باشقه يازيسی وارمی ؟

— چوق .. طاغلركبی ...

— اويله اولورنجاق بردانه‌سنی بورايه كتور . بونكله يارن يانه قويالوم . باقه‌لوم بومی اوكا بكزر ؟ اومی بوكا بكزه‌ر ؟ برقياس سالم ياپالوم . بن سكا ديه‌يم كه ايش نه دور ...

— ها شويله .. آلله راضی اولسون ...

ـــ آه خوجا افندیجکم .. صاریغنی سەوەیم .. کوردکمی باشمەکلنلری . بوباشدن صوکره بزەی آزدی . کوتو قاریلره نامەلر یازدی . آل باق ایشتە اوقو ..

خوجا اوقویارق :

ـــ نعوذبالله ... بیلورمیسك قادین ؟ بو دنیا بر اوکوزك بوینوزنده .. اوکوز بالغك اوزرنده طورور .. بالق برسوت دریاسنده یوزەر . قاچانکە برعودتله بر ار کشی حرامه اوچقور چوزەر .. سوت دریاسنه جهنمدن برآلەو اسر . بالق قیزار اوکوز صاللانیر تیترەر دنیـا تملندن اوینار ...

ـــ آه خوجم بالغدن ، اوکوزدن ، دنیـادن اول بنم یوره جکم اوینادی . تیترەدی . خراب اولدم . بیتدم . سکا معلومدر . بکا سویله بویازی بزم افندینك یازیسیمی ؟

خوجا شاشیرەرق :

ـــ بن نه بیلەجکم ؟ سن بکا دیدیککه بو یازی بزم افندینك دور . بن دەسکا دیدمکه زنا کناه کباڑدندور . یدی قات یرلر صـاللانیر . عرش اعلا تیترەر . ملکلر قاچار . شیطانلر کیفلەنیر ...

ـــ بونی بزم افندی یازمش دیورلر . فقط کندە

بزده‌سکا کتیردك . ارککه اینان اولورمی؟ باق دیکله نه دیللر دوکمش . .

دییه برطاقم آهلی آتشلی جمله‌لر اوقویه‌رق زواللی‌یی ظیر دلی‌یه چه‌ویردیلر .

ذهنیه مکتوبی آلیر ، اوکیجه قوجه‌سنه کوستریر . آدام قطعیاً رد ایدر . او یازی کندینك اولمدیغنی آکلاتیر . لکن قادین ایناماز . بوغاز بوغازه کلیرلر . .

ایرتسی کونی ذهنیه خانم :

— بونده‌کی یازی بزم افندینك یازیسیمی ؟

سؤالیله مکتوبی کوسترمدك انسان براقماز . . . هرکس کولر ، فقط کیمسه مراقنی حله مدار اوله‌جق برجواب ویرمز . نهایت قادینك بری دیرکه :

— کیت لاز خوجایه دانیش . بویازی سزك افندینکمیدر ؟ دکلمیدر ؟ اوسکا کسن کس جوابنی ویریر .

ذهنیه خانم چارشافلانیر . ألنده مکتوبله طوغری لاز خوجایه قوشار . خوجای دکاننده ألنده کتاب ، قوجه صاریغنك کولکه‌سنه کومولمش مطالعه ایله مشغول بولور . . بختسز قادین آغزندن بورنندن صولو سبکن برآغلامه ایله یك یانیق برپرده‌دن باشلار :

یاخود که قیصقانجلق وهمندن زواللی قادینه اویله کلیوردی.

صاف قادینك بو یأس وصراقنه واقف اولانلر اگلنمك ایچون اونی فیتله یه رك بوسبوتون چیلدیرتمایه باشلادیلر. دییورلردی که :

— قوجه ك اوقاریلردن برینی سه ویبور . مخصوص هپ اورادن گچیور و گچرکن اوکسوریور . صوکره اشارتله شیورلر.

آدیجغز آقشام اوینه کلیر کلمز قادین بولاشیور. سنوحی افندی هپ بو افترالری رد ایدییور ، فقط هرگیجه دیر دیر، راحتسزلق، غاوغا قیامت قوپویوردی:

گنج قومشو خانملر بوقادارله قالمایه رق معذبانه ایلری گوتوردیلر. ارككدن قادینه بر محبتنامه مسوده سی یاپدیلر. بونی یالدیزلی، آللی، کللی بر کاغده تبییض ایتدکدن صوکره بیچاره قادینه گوتوره رك:

— باق محبتنامه ایتدیکك قوجه كه خلطلر ایتمش.

قادیجغز چیرپینه چیرپینه حایقیره رق :

— نه یاپمش ؟ آ دوستلر شمدی بوره که ایفر.

— نه یاپه جق.. بو نامه یی یازمش، اوقاریلره گوندرمش. اونلرده عالمه گوستره رك اگله نیورلر ... ألمزه گچدی.

ذهنیه خانم بو بیغنقی‌نی عینی نسخه‌نك كثرتی تشكیل ایتدیكنی بیلمه‌یور ، افندیسی بویله‌طاغ بیغینلری قدار كتاب یازمش بی‌پایان بر علامه صانیوردی . فنا كوزدن محافظه ایچون كتابلرك اوزرینه بش نجه‌لی چورهك اوتولو بر نظر طاقمی آصدی . هركلن مسافری اورایه كوتوره‌رك :

— خانم باقكز قوجه‌م نه‌قادار كتاب یازدی ، ماشاءالله عقلی دریا كیبدر . آللهی‌سه‌وه‌ن ماشاءالله دیسون ،

اخطاریله هركسه جلدلرك اوزرینه :

— ماشاءالله توه .. توه ..

دیدیرتیوردی . ذهنیه خانمك بو بیوك صفوتیله قوجه‌سنه اولان او نهایتسز محبتی محله خلقنه كوزل بر استهزا زمینی اولدی . هركس اوندن بحث ایله كولوب اكله‌نیوردی .

محله‌یه عفتلری شبهه‌لی بر عائله طاشیندی . آچیق صاچیق پنجره‌لردن صارقیورلر ، تووالتلری وقهقهه‌لری ایله یولجیلرك كوزلرینی ، قولاقلرینی یوقاری جلب ایدییورلردی .

ذهنیه خانمی بیوك بر تلاش وكدر آلدی . چونكه قوجه‌سی اورادن كچركن أوده فضله كورولتو اولیور

معاشـله دوام ایتدیکی دائرۀ رسمیه‌نك سجانه کندینی ارباب تألیفدن قید ایتـدیرمك ایچون « وظیفۀ انسانیه » عنوانیله غایت یاوان صاچمه صاپان اوتوز قرق یاپراقلق بر اثر یازدی . غزته‌لر ایله پارلاق رەقلاملر یاپدی . ظایدقلرینه قوجاق قوجاق باد هوا طاغیتدی . خلق آرتق عقللانمشدی . اعلان ایدیلان اثرك مدحنده نه‌قادار مبالغه وپارلاقلق وارسـه متننده او قادار ضعف وسونوکلك اوله‌جغنی بالتجربه اوکرنمشلردی . « وظیفۀ انسانیه » نك ایلك صحیفه‌سی آره‌سنه پارماقلرینی صوقارق خوپرادجه ، بی‌انتظـام کدیکلی پورزوزلی یاپراغی ایکی‌یه آییرانلرباش‌سطرلره برر کوز آتار آتماز «. کیمی « اوف » کیمی « پوف » بولانتیسیله بر دها آچامق اوزره کتابی برطرفه فیرلاتیوریردی.

باد هوا ایدیلان توزیعاته رغماً « وظیفۀ انسـانیه » هیچ سورولەمدی . قاریسنك مدحلرندن جرأت آله‌رق دها سنك قارئلر اوزرنده کوستره‌جکی مقناطیس قوتنه اعتماداً اثری‌او قادار فضله‌مقدارده طبع ایتدیرمشدی‌که اوده‌کی اوطه‌لرك برنده درت بیك نسخه‌نك ییغندیسی عادتا بر دیوار تشکیل ایدییوردی. قوجه مفتونی‌زواللی

قوجه‌سنی بوتون جهاندن وکندی کوزندن قیصقانیوردی . صاف انسانلرك دوشکونلکلری نه بلادر . آرزولرینی یکه‌مزلر . حرصلرینی کیزله‌مه‌یی بیلمزلر. زواللی قوجه اورصه بوچا خانمك برطرفدن بو ابتلاسنی او برطرفدن پاره‌سنی چکیوردی.

ذهنیه خانمك ذهنی هپ افندیسیله مشغولدی. هرکسه قارشی اونك حسنیله ، ذکاسیله ، درایتیله اوکونوردی. حقیقتده ایسه سنوحی افندی نه سیما ونه‌ده ذکاجه هیچ بر شی دکلدی . آغزی بورنی تمامدی . الی کورسه هرتك صانمازدی. ایشته او قادار..

ذکا هیچ کیمسه‌نك صوراتنده : « ایشته بنی بورادەیم . » اعلانیله حایقیرماز . بعضاً اونك نره‌یه صاقلاندیغنی‌ده بیلنمز . فقط هرکس اوكا مالکیت ادعا‌سنده‌در. اونی اظهاره دورلو دورلو وسیله‌لر آرارلر .

زوجه‌سنك محبتندن بیقان سنوحی افندی کندی دها وجمالی حقنده اوندن دویدیغی مدحلره هنوز قانامامشدی. اونی سویله‌تیر دیکلر وبوصدده‌کی سوزلرینه همان دینی بر ایمان کتیرردی.

ایش کوچ صاحبی کورونمك جاقاسی وغایت دون بر

قوجه‌سی ایچون دلی دیوانه

پدری علمادن لکن کندی امی ایدی. هیچ اوقومه بیلمه‌ینلر ایچون « الفی کورسه مرتك صانیر » دیرلر. بو تعبیرده ذهنیه خانمك جهلنی افاده‌دن عاجزدی. چونکه او زواللی نه لفظاً نه شکلاً مرتکی ده طانیمازدی.

باباسی قوجه صاریغنه رغماً قادینلرك تحصیلنه معترضدی . اونلری اوقوتمق علمك قدرینی تنزیلدر ، دیمکدن چکنمزدی . فقط قیزینه چوق پاره براقدی . خانلر، ایرادلر . . ازدواجنه سورو ایله طالب ظهور ایتدی. کوچك خانمك سودای نقدیله هپسنك باشی دونیور، هیچ بری علمی، تربیه‌سنی صورمیوردی. نهایت سنوحی افندی اسمنده دورتلك بر کاتب سوق طالعله الك ایلری کیدرك ازدواج بوروسنی چالدی. دوکون درنکله قویون قویونه کیردیلر. بربرینی اوقادار سه‌ویدیلر که بو محبته غبطه ایتمدك قالمادی. فقط مع التأسف کیده کیده ارککك سه‌وکیسنه اعتدال کلدی . خانمکی بوتون بوتون شدتلندی .

یاپی اوکاری ، جامع قپیلری وسائر ناس مجمعی محللرده باشندن بوکنی ایندیرر . برر یشیل قونداغه صارلمش بر قاچ آیاق دوشوك جنین بوینده کی یاپراق طوپه‌لرینی تجره ایچنده سوقغه یاتیرر. دانه‌سی بش پاره‌یه . مشتری کلر.. یاغی ، بریجی ، صوغانی ، طبخیه‌سی ، آل أمکی فلانی .. بونك کاری نرده‌ده؟ انسان حیرت ایدر . فقط شاقا دکل.. بیه‌نك قارنی طویار.»

« عرب آشجیلر ، او فلاحلر خرسز اولور ... دیرلر . . فقط سویلیکز کیم دکل ؟.. مرزوقیله قناعت ایدر کیمسه وارمی بودنیاده ؟ اصناف مشتریدن چالار ، مشتری، کسبنی آرتدیره‌جق حلال حرام یوللاری بولور . هرانسان عقلاً کندندن بر کوملك آشاغیسنی کورونجه قاندیرر . بربرینی صویار . بو ، بویله کیدر .

بونك آدینه یکی فلسفه‌ده « مجادلهٔ حیات » دینیر ، یاشامق ایچون ضعیف کوردیککك ألنده‌کی کمیکی قاپمق سرقت دکل ، حکمتدر .. بونی دوزلتمه‌یه اوغراشانلرك عقللرینه شاشارم..حتی بوحرب عمومی نه‌ایچون اولیور؟ آزیجق دوشونسه‌کز آلتندن هپ بومسئله چیقار .. »

واردر. باشده بر تیلکی قوروغی، یاقه، کوکس قطر بونجغی وامثالی قبوقلرله دونانمش، الده قورو قاباقدن معمول اوزون صاپلی بر طنبور:

عایشه قادین طونه پیشیرمه بورنک صوقارم،
عایشه قادین عصبده پیشیر انتاری یاپارم.

« تفته‌سیله قباغك ظیمپردیسنی بربرینه قارشدیره‌رق سوقاق سوقاق طولاشیر.»

«شرقده صنعتكارلق سنوحاتی بوندن ایلری واردیر. مایارق اون پاره‌یه توبك آتان برزنجی غربده «چقولاته» کبی طاتلی برعنوانله بیکلرجه لیرا قازانیر.. آه بوممالکتده نه‌رنك وخلقتده اولور ایسه کز اولکز صنعت وصنعتكار پك خور وحقیردر.»

« دیشی زنجیلرك ایچنده سیار ماما دادیلرده‌واردر. طوله تجره‌سی باشنده، بر بوخچه ایله صرتنه باغلی، بر بیاضدن قازانیلمش سوتلی قهوه رنكلی انجكی سمر کبی آرقه‌سنده، آفریقانك الك ایچریلرنده منسوب اولدیغی مملكتك اداسنی کوسترر بریورویشله سوقاقلرده طولاشیر.

بر نقیصه تلقیسنده حقلی یز . یك كریلره نظر ارجاعنه
نه حاجت، دارالسعاده آغاسی (بهرام)ك برعبدالحمید ثانی
اولدیغنی كوره‌نلردن آره‌مزده هنوز برحیات بیكارجه
تاریخ شهودی یوقمی ؟ وقتلك وكلا ووزراسندن ،
بولوسترالانمش ویده‌لا صوراتلی آغانك حضورنده أل
پنچه دیوان طورمادق قاچ دانه‌سی كوستریله‌بیلیر..»

« اعماراتكزی تدقیق ایدیكز. خاقانلریكزك خیراتی
یاننده بو آغالرك ده جسر، چشمه، سبیل مبراتنی كورورسكز.
بوكون پاطلیجان قزارتمقله مدنی وجیبه‌سنی ایفا ایده‌مدیكنی
سویلدیككز سیاه أللرك برزمانلر باشلریكزده دكرمن
چویرمش اولدیغنی اونوتمایكز. »

« اكثریتمز سزه ماما دادیلق ایتمكله متعیشز.. فقط
ایچمزده باش آلانلریمز، أیی ساعتده اولسونلره بر قاچ
یوز غروشه دعوت یاپه‌رق كچینلریمزده واردر. « عرب
عقلی بر انجیر چكردكی طولدورماز » حكمیله بزمله
اكله‌نیرلر.. بز، مثل سازاولان بوینسزلكمزله، بیاض
خانملرك صفوتلرندن استفاده ایدرك یاشایورز، قوجه‌لرینی
قیصقانان خانملر بزم بیوجیلكده‌كی مهارتمزه جان آتیورلر.»

« بزم سوقاق آرتستلریمزی ایچیكزده تخطر ایدنلریكز

« آرتستلریمزدن بر نمونه ایستر ایسه‌کز آمریقا وانکلتره‌ده بر صنعتکار شهرتنه مالك اولان مشهور قومیق « چقولاته »‌یی کوسترملك کافیدر . جهان مدنیتده بو اسمی ایشتمه‌ین یوق کبیدر. »

« فرانسه کبی مدنیتیله مغرور بر مملکت بیله بر قاچ سنه اول ارباب حقوقی میاننه بر زنجی قاریشدرمقدن چکنمدی. بو زنجی، سابق (داهومه) قرالی (به آنزه‌ن)‌ك اوغلی پرنس (اونانیلا) در. سیاه یاپاغی صاچلی، باصیق بورونلو بوقوزغونی پرنس پارسده حقوقدن اجازت آلدی. وکالت حقوقیه رسم تحلیفی اجرا ایدلدی. جلدی سیاه فقط آلنی آق بر دعوا وکیلی اولدی. »

«بو «زنجیری»‌لرك سیاسیلرینه کلنجه، بوقاره. محفظه‌لی دماغلرك اداره‌لرینه اك زیاده جلوه‌کاه اولان مملکت تورکیادر. بو خصوصده بنی سویلتمیکز . تاریخلریکزی آچیکز. قدیمدنبری بر سرای انتریقه‌سی کورولمزکه اوکا بر قاچ سیاه چهره قاریشمش اولماسین، همان دینه‌بیلیرکه تورکلر وقت وقت زنجیلرك سیاست وحاکمیتلری آلتنده زبون قالمشلردر. مدقق مورخمز احمد رفیق بك افندینك او کزین کلیاتنه بر ده « زنجیلر سلطنتی » علاوه ایتمدیکنی

شبهه‌یه دوشمشدم . قادین زنگیدی . مقصدیمی درحال آکلایه‌رق شو جوابی ویردی :

— بك افندی شو زمانده أله ایدیلن غنیمتك حرام یاخود مباحلغنه دائر فتوا چیقارتمق قیدینه دوشولمز .. بولدق بر نعمت ، یر ، اوبر طرفه کچه‌رز .. سز شیمدی مؤکله‌کزی مدافعةً یازه‌جغکز مقاله‌یی قلمه آلکز . اولا اونی طاتلی طاتلی اوقور ، اوزرینه‌ده کمال لذتله پاطلیجان طوله‌لرینی یه‌ریز ..

مؤکله‌ملك آغزندن تنظیم ایتدیکم شو مدافعه‌نامه برمدت صوکره قومشو خانمك حضوریله عائله‌مواجهه‌سنده اوقوندی:

مدافعه نامه

«بز زنجیلر ، بزه نه تعلیم ایدیلیورسه اونی اوکره‌نیورز ، هانکی خدمته تعیین اولنورسه‌ق اونی کوروپورز . فعالیت استعدادیمز هر مملکتك مدنیتیله متناسباً انبساط ایدییور . « عالم » لریمز « آرتیست » لریمز ، « سیاسی » لریمز ، متعدد صنایعله کچینلریمز واردر ..

— قادین یواش سویله ، دیوارلرك قولاغی وار . شمدی بوقدر سرمایه الك معروف بقال دكانلرنده بیله یوق .. سن نره‌دن بولدك اونلری؟ ..

— آه ربمه بیك شكر ... دورت بش سنه اول قیلطق اوله‌جق دیدیلرده بزم اوك آلتنده جنویزلردن قالمه بر مخزن وار . ایشته اورایه وقتیله صاقلادمدی .

قومشو خانم — بندن سكا نصیحت منكشه‌م ... ملی بانقه حصه سنداتك ، خزینه بونولرك وارسه قورقمه‌باغیره باغیره سویله .. فقط بویله یكرمی اوتوز اوقه یاغه پرنجه ، شكره مالكیت الك محرم رازك اولان دوستلریكك قولاقلرینه بیله احتیاطله فیصلانه‌جق اسراردندر ..

منكشه — آ مراق ایتمه .. مراق ایتمه .. خانمجغم . بن اونلری اویله صاقلادم‌كه قوجه‌م محمد اوسته بیله آراسه بوله‌ماز ...

منكشه‌یه یك قیامق ایچون وكالت اجرتی یكرمی باطلیجان طوله‌سنه كسیشدك . فقط بن متردد ، درین ، استیضاحكار بر نظر ایله كوزلریمی قومشو خانمك یوزینه دیكدم . منكشه‌نك بوذخیره‌یی وقتیله آشجیلق ایتدیكی خانه‌لردن آزار آزار آشیره‌رق بریكدیرمش اولمه‌سندن

— سن عادتا غزته محررلرندن برینه قارشی بر دعوا آچمغه قالقه‌رق بنی طرفندن توکیل ایتمك ایسته‌یورسك. بو ایش باد هوا اوله‌ماز. اجرت وکالت نه‌ویره‌جکسك؟

دیدی.. منکشه قومشو خانمی دقیقه‌جه بر سوز دکلدن صوکره:

— (فقرا) یم اما بنم کوکلم غنیدر. نه‌ایسترسه‌کز اوپمی صاتار ویریرم..

قومشو خانم — یوق.. اوپکی صاتدیره‌جق قدر سنی ضرره صوقمق ایسته‌مه‌یز .. بزه صوك ترفنده پاطلیجان طوله‌سی پیشیره‌بیلسك؟

— آ نه دیمك.. باشملك اوستنه.. ایلیك کبی پیشیریرم خانمجغم.. هم ده پاطلیجانی، یاغنی، پرینجی هپسی بندن..

قومشو خانم — قالفه اپی دوشون، شمدی بیوك بر تنجره پاطلیجان طوله‌سی بش یوز غروشه چیقار..

منکشه — ایسترسه بش بیکه چیقسون... اون بش اوقه اعلا شربت کبی زیتون یاغم، یکرمی اوقه‌دن زیاده‌ده پرینجم وار...

قومشو خانم صوصـدرمق ایچون النی منکشـه‌نك آغزینه کوتوره‌رك:

— آبلا سن رفاعی‌میسك؟

دیمشدم‌ده او ، بو سؤالمدن بر آز مغبر اولمشدی ،
صوکره اودن بر قادین اتکمدن چکه‌رك :

— آبلا دیمه قیزییور ...

— نیچون ؟

— اوجه ، عمومك بو تعبیرینه مخاطب اولوشی کندینك
هر کسدن یاشلی اولماسنی ایجاب ایتدیریورمش‌ده اونك
ایچون ..

— نه دیه خطاب ایده‌جکز ؟

— قالفه ... یاخود ساده کوزل منکشه ...

قوقوسنی استثنا ایدر ایسه‌ك قالفه‌م مسماسی اولان
منکشه‌یه هیچ بکزه‌مز دکل .. «امپره‌سیونست» بر رسام
بونك (پورتره)سنی یاپسه قدیفه‌یه مشابه جلدینك چوق
طرفنی مطلق منکشه‌نك ، پاطلیجانك قویه مور لکلریله
افاده ایدر .

عربك یایغاره‌سی بر آز اودن طاشدی . قومشولردن
یاشلی بر خانم وقعه‌یی آکلامه‌یه کلدی . منکشه‌نك تووالتی ،
قیافتی اونك‌ده خوشنه کیتدی . ماجرایی دیکله‌دکدن
صوکره :

واردا قوسطه‌در . تواناطه‌یه ، توقونیایه پك مراقلیدر . فقط نه حكمتدر بیلمم ، هانكی نوع عطریاته بولانسه مبارك قادین ینه مصر چارشیسی كبی كسكین بر رایحه نشر ایدر. اونك جاندنده ، طوغدیغی ممالكتك پك حار كونشندن یادكار ، قاقوله ، زنجفل ، قره بیبر قوقولری واردركه نه سورونسه بواصلی روایحی قاپاتمق قابل اولماز. حالا قیرمزی پەلوش خرقه‌سی ، مرجان كردانلكی ، كوپه‌لری، یوزوكلری، بیله‌زیكلری بتون اوزرنده‌ایدی. محمد اوسته اسمنده بر یورغانجی قوجه‌سی ، صماتیه‌ده اوچ اوطه‌لی بر خانه‌سی واردر.

اونك پك زیاده قیرلمش كورونن عزت نفسی تعمیر ایجاب ایدییوردی . (پسیقولوژی) سنی ای بیلیرم . ابوالهول هیكلی كبی زمانك، اونك قاشنی، كوزینی، آغزینی، بورنی نه قدر تخریب ایتسه منكشه ینه اختیارلامق ایسته‌مز. او یاشجه اوتوز ایله قرق آره‌سنه دمیرآتمشدر. هیچ ایلریله‌مز . بزم أوه آشجیلقله یکی كلدیكی زمان اوجاق باشنده اوزون بر بسمله چكدكدن صوكره قاینار تنجره‌یی آتشدن چپلاق أل ایله ایندیردیكنی كورونجه شاشیره‌رق:

« — سویله‌یك بكا باقیم كه شو منكشه قالفانك مدنیت ایله مناسبتی نه‌در؟ ترقیْ عالمه پاطلیجان قیزارتمقدن باشقه قاچ پاره‌لق خدمت ایتمشدر ؟.. »

بنم بر منكشه قالفه‌م وار . مصاحبه محرری بونی نه بیله‌جك ؟. او معذوردر . معذبك بری بزم منكشه‌یه مصاحبه‌نك بو صوك فقره‌سنی، اونی صوك درجه اغضاب ایده‌جك تفسیراتله اوقومش .. قالفه‌فتیلی آلمش . تاصامانیه‌ده‌كی خانه‌سندن الٔنده غزته ایله هكبه‌لی‌یه بزم اوه قدر كلمه‌یه اوشنمه‌مش . قارشیمه چیقار چیقماز بكا غزته‌یی اوزاته‌رق :

— آل بافه‌لی .. شونی اوقو .. بونه قاپازه‌لك آیو ! بو غزته‌جیلر بندن نه ایسته‌یو ؟.. شیمدی بونك قارشیلق جوابنی یازه‌جقسك .. یوقسه سكا ویردیكم امكلریمی حلال وخوش اولماسین ..

اولتیماتومله بایغره‌یه كیرشدی .

اساس مسئله‌یی آكلامایه وقت اولمادن منكشه قالفه قوینندن بوزوشوق منديلنی چیقاره‌رق قارشیمده بر بوشانشدر بوشاندی . شاشیره قالدم .

منكشه ، اون دورت سنه اول بزده آشجیلق ایتمشدی . كینمه‌سنی ، سوسلنمه‌سنی چوق سه‌ور ، پك

کوشه‌یه اوطورتولسه الك نزاهت پرورلریمزده اعتراضه قدرت قالمازظن ایدرم. چونکه بوسنه پاطلیجان طوله‌سی (یمك) مصدرینك تصریفات عدیده‌سی ومدلول اصحیله یمه‌یور، مبارك عادتا معده‌لر ایله کردکه کیریبیور.. وینه چونکه بر طوله‌نك قیمت رایجه‌سی عادتا فقیرانه بر یوز کوروملکنه معادل کلیور .. کچنلرده بك اوغلی جاده‌سندن کیدییوردق . آرقداشم قولی دورته‌رك ، عادتا بررقیوجی جامکانی اهمیت واعتبارنی آلان بومشهورلردن برینی ارائه ایله:

— مونشر ، صوغانلرك بویله صیرمه پرچملری بولوندیغنه شمدی‌یه هیچ دقت ایتمامشدم .. دیدی .

دوندم . باقدم . فی الحقیقه صوغانلر مازغاللانمش منوشلی، آلتون رنکلی تمیز ، نکیرمی چهره‌لری واپیسقه صاچلریله‌شوخ وپك استغناکار کورونیورلردی.. بوحرب بزه اوجه قیمتلرینی تقدیر ایده‌مدیکمز بك چوق شیلرك قدرلرینی اوکرتدی .

دعوامزه کله‌لم . مسئله شنیع ، مضحك.. اقدامك مصاحبه محرری صوك مقاله‌سنده زلف یاره طوقانمش . کیفیت بتم‌باشمه پاطلادی. مصاحبه شوجمله‌ایله نهایتله‌نیور:

منكشه قالفه‌نك مدافعه نامه‌سی

یكرمی پاطلیجانه طولمه‌سی اجرت وكالت

اعتراف ایدرم. مكتب حقوقدن مأذون دكلم. فقط قارئلرك حضورینه بویله نازك بر دعوا چیقارمق جرأتنده بولونیورم.

بو، اون بیلك، یكرمی بیلك لیرالق مشهور دعوالردن دكل.. لكن بوسنه پاطلیجان طولمه‌سنك قیمتنی اونی یه‌مه‌یه‌نلردن صورمالیدر. دورت بش سنه اول اوله ایدی بوبطی هضملی طولمه‌نك حقوق ایشلرنده برقیمت مبادله كسب ایتمه‌سنه شاشیلیردی. فقط شمدی‌اویله‌می؟. كیرلی پاناتسلرك، قوقولی صوغانلرك الك معتنا تووالتلرله یوزلری سیلنه‌رك بك اوغلی مغازه‌لرینك دوبله پارلاق جاملری آرقه‌سنده بر رمشهور، بر ر موقع احترام بولدقلرینی كورمیورمی‌یز؟ بونلره نسبةً «قلاسیق» اطعمه‌مزدن، لذتلو پاطلیجان طولمه‌سی حضرتلری تالله‌نوب پوللانوب

بطنی شیشیرن ، نامشروع ثمره‌نك كندی صاحبنه عائدیتی احتمال قویسی بكك یوره‌كنی جیزلاندی . صاف اوشاق صوك اعترافاتندن متولد حجابله قان ترلره باتمشدی .

*
* *

او هفته خیرالله ایله قرانفیله نكاح قیلندی . ودیعه خانم عهدینی یرینه كتیرمك ایچون اوچ دفعه اوشاغك یوزینه توكوردی . فقط ایكیسنی‌ده خانه‌دن آییرمادیلر ، بش آی صوكره سیاه كاین دنیایه یك طاتلی سودلی قهوه رنكلی ، قیویرجق صاچلی ، طومبول یاناقلی شیرین بر اوغلان كتیردی .

آه اونه ماسقاره شیدی ... بو سیاه بیبكی خانم قوجاغندن هیچ ایندیرمیوردی .

سه‌ویشمه .. سودالانمه هپ بهانه .. نه رنكده اولورسه اولسون مقصد ذریتدر ، انسانلر طبیعتك بو غلبه‌سنی عشق صانیق وهمیله یاشارلر ..

دوشکمده بولدم. تکمه‌لرم، بودفعه مرد اویاممازه. نه‌ایسه
کوچ بلا او کون‌ده دفع ایتدم. قاپیمك کلدیکی یوق که
قاپایم افندم.. آرتق عرب هر کون بزم دوشکده.. کیجه‌لری
یاتاغمه کیرنجه ایچی اکشی عرب قوقار. لاحول
ولاقوة.. برکون ینه دوشکده یاقالادم. بومروغمی قالدیردم
سنی که‌بره‌رته‌جکم دیدم. یالوارمغه بولاشدی: آغاجغم بکا
قیمه.. بن سکا غونول ویردم. چایر چایر یانیورم دیدی.
بنم آتشمله‌می بویله مارصیق کبی قاراردك؟ قالدك دیدم.
جلوه‌لی جلوه‌لی کولدی. افندم، بن‌ده دلیقانلی برأرککم.
نفسدر بو قاباردی. طور عرب قیزی آتشکی صولایه‌یم
دیدم.. اوزرینه چوللاندم. حاشا حضوریکزدن غوکانی
یرینه کتیردم. ایکی بوچوق سنه‌در بویله کیزلی سودا
ایله قاری قوجه کبی یاشایوردق. اوکا آرتق آلیشدم.
اکشیلکی کیتدی بکا طاتلی کلیوردی. برشی اولمادی.
اولمادی‌ده عکسی شیطان بر قاچ آیدنبریدر. قرانفیلك
قارنی طومالمایه باشلادی.

اوشاغك بو بر قاچ آیدنبریدر، قیدیله ایضاح ایتدیکی
مدت وحدت بکك عربی سینه‌سنه چکدیکی سرخوشلق
کیجه‌سیله همان تمامی تمامنه توافق ایدییوردی: قرانفیلك

— افندم آصلی صورارسه‌کز باالله قباحت بنده دکل.. اوقاره فتان زور ایله بنی کناهه صوقدی ..

— ناصل؟

— حاشا حضوریکزدن اوتانیورم افندم..

— بوکبی مسائل شرعیه‌ده اوتانمق اولماز. یارین حاکمك دیواننه چیقدیغك وقت هرشیئی آچیقدن آچیغه آکلاتمغه مجبور اوله‌جقسك..

خدمتکار باشنی صاغه، صوله چویره‌رك:

— توه .. توه.. بره یاغیز شیطان باخ بنی نه‌درده صوخدی. افندم بن سویله‌مسه‌م‌ده سزه هرشی معلومدر. بر کون چارشویه ایشه وارمشدم . قوناغه دوندم . اوطه‌مه کیردم. یاتاغمك ایچنده برقابارتی کوردم. اوجندن یورغانی قالدیردم. اوولان اونه به؟.. قرانفیل سیاه بر کدی کبی چوره‌کلنمش دوشکمك ایچنده یاتیور.. خفیف بر تکمه ایندیره‌رك : قیز بوراده ایشك نه؟ هایدی دفع اول باقه‌یم دیدم. عرب بیاض دیشلریله صیریته‌رق نازلی نازلی قالقدی . «آغا دوقونمه .. بوغون چوق یورغونم . بورادن کچرکن دوشمش قالمشم» دیدی. الله بیلیر ایچمده کوتولك یوح بولافه‌ایناندم. اما ایکی کون صوکره صربی ینه

قرانفیلی ایلك درآغوش ایدن کندی اولمادیغنی ، خیراللهك بومسئله‌ده حق تقدمی بولوندیغنی آکلادی.. کنیش کنیش بر قاچ نفس آلدی. اوخ . . . فرحلایه فرحلایه بر برندن یوکسلك اوچ ندای تحسین ایله :

— آفرین خیرالله .. آفرین خیرالله ... آفرین خیرالله ...

شاباشنی صالیویردی .

اسمنك بر مقام مزیفده آفرین کلمه‌سیله بکلك آهنگدار کوپوره ، کوپوره دالغه‌لاندیغنی کورەن خیرالله بونی مدهش بر شکل تقبیح وتکدیر صایارق:

— افندیمز اوچاغکزه دوشدم. هر قراریکز .. هر امریکز باشم اوزرینه .. شریعتك کسدیکی پارماق آجیماز ... یاپدیغم فنالغك تعمیرینه حاضرم ...

بو بر حقیقتمی؟ قومدیامیدی؟ کیفیتی بوتون وضوحیله آکلامق ایچون وحدت بك ایلك شاشقینلقدن متولد تقدیرکارلغنی شیمدی تصحیحه اوغراشه‌رق آغیر بر طور ایله صوردی :

— خیرالله بوایش ناصیل اولدی ؟. آکلات ..

بیچاره اوشاق کوبکنه قادار قیزاره‌رق:

بك ، اوشاقدن كوره‌جكی صورت تلقی‌یی مراق ایده‌رك تیتره‌یور ، اوشاق بكده‌كی بوغریب حالدن اوركه‌رك أزیلیور ، بوزیلیور ، صراریبوردی .

نهایت بك ناصل بر طرز افاده آله‌جغنی تعیین ایده‌مز برشاشقینلق ، رولنی اونوتمش بر آقتور طغیانی و همان تهدیدكار بر وضعله كوزلرینی آچه‌رق باغیردی :

— خیرالله ...

بو كورله‌مه قارشیسنده اوشاق تیتره‌یه‌رك :

— افندم ...

— بیلیورمیسك ؟ .. قرانفیل ؟؟ ..

خیرالله ، بوقرانفیل اسمنه بر كلمه دها علاوه‌سنه میدان ویرمه‌دن صیجاق كوز یاشلریله‌درحال بكك آیاقلریله قاپانه‌رق :

— جنایتمی بیلیورم افندم ... مرحمت .. مرحمت ...

بك شاشیردی . شیمدی اوشاق جوشدی :

— بن مرد بر آدامم افندم .. صوچمی انكار ایتمم ... برقضادر وقوع بولدی . برفلاكتدر اولدی ... كنجلك .. جاهللك . .

اوآنده وحدت بكك آیاقلری صویه ایردی .

سیاه قارننده، بو احسان آلهی برقاچ آی صوکره دنیایه چیقمق ایچون دورهٔ تکاملنی کچیرییوردی. مجرب امثالنه نظراً بو سوتلوقهوه رنکنده ملز بر یاورو جق اوله جقدی.

بو چوجغك طوغمه سی باباسنك منسوب اولدیغی عرق ابیضه قارشی بر کفران صاییله جق، زوالّی ودیعه نك قادینلق غرورینه نه مدهش بر ضربه ایندیره جکدی !. زوجه سی بو جزایه قطعیاً مستحق دکلدی. بر زمانلر فضله جه کزمش، توزمش ایسه ده بو هوا ئیلکنده معصومانه تنزهلردن باشقه هیچ بر قباحتی، صداقتسزلکی کورولمه مشدی..

وحدت بك بیلیور، ایچمیور، اویومایور قرانفیلك قارننده کی بو جانلی فلاکت دنیایه کلمزدن اول، وجدانی اوله ماسه ده صوری دقع مسئولیته بر چاره آرایوردی..

نهایت بولدی. اوشاق خیراللهی پاره ایله اطماع ایدرك قباحتی اوکا یوکلته جك، حریفه بو مسئولیتی قبول ایتدیرمك ایچون هیچ بر فدا کارلقدن کیری دورمایه جقدی...

*
* *

بر کون بو مقصدله خدمتکاری تنها بر اوطه یه چاغیردی. اسرارلی بر طور ایله قاپی یی اورتدی.

— آه سیاه فاحشه ...

*
* *

وحدت بك زوجه‌سی نظرنده تبریه ایتمك ایچون شریك جرمی زواللی قرانفیل علیهنده شدتله آتوب طوتویوردی . فقط مدافعهٔ نفس ایچون عربجغزده آغزینی آچدیغی کونی ایش نه اوله جق .. أوده ، محله ده .. نه هنکامه‌لر قوپه‌جق .. بوتون استانبولده نه دیدی قودیلر پاطلایه‌جقدی .. وحدت بك نور کبی بیاض قاریسنك اوزرینه قرانفیله کوز قویمش ... توه ، نه مستکره کوکل ...

بو ضلالتکار قوجه ، او قضایه اوغرادیغی بدمستلك کیجه‌سی مخاطره اوغراشیوردی . غایت صیقی دولدورلمش بر یوك یاصدیق طیغیزلغنده‌کی عربك وجودینه صارلدیغی آنی دوشوندی . خاطره‌سی اویاندی ... بورننه آغیر بر مشین قوقوسی دولدی . دوداقلرندن آشاغی زیفیرلر آقیور ، وجودینه قطرانلر بولاشیور کبی اولدی . تیکسنمه تیتره‌مه‌لری کچیردی . بویوك بر ندامت جزاسیله اوزون اوزون پوفلادی ، و ایکله‌دی ...

هیهات .. جزا بوندن عبارت دکلدی ، قرانفیلك

— افترادن قورقويورم .. خائنجغم ..

— قورقمه .. اوزريكه بويله بر عاديلك يوره‌جق قادار سنى حقير كورمه‌م . بوجنايتله بوتون دنياسنى اتهام ايتسه ، حتى سن كندك اعتراف خيانتده بولونسه‌ك ينه بن شدتله رد ايدرم .

— آغزيكى اويه‌يم ملكم ...

— بكا مشروع ملجأ اولمش بر آغوشه قوقمش بر زنجى قيزى ناصيل كيره‌بيلير ؟ بونى عقل قبول ايدرمى؟ اوف ..

— صوص كوزلم .. صوص .. فنا اولويورم . نه طبيعتسزلق !.. اكر هيئت تشريعيه‌دن بولنه ايدم سياه قادينه تنزل ايدن بياض ارككلر ايچون الك آغير جزالر تعيين ايدردم .

— بزم سوموكلو عربه ايمره‌نه‌جك قادار طبيعت دوشكونى بياض اركك تصور ايده‌ميورم . مصيبت فلاح مطلق ينه كندى رنكنده بر سوداكار بولمش اوله‌جق .

— آه حوانك قاره قيزى ...

— آه يزيد قحبه !..

اشتها ... بو تعبیری هیچ دویمامش کبی تجاهلدن کله‌که
شاشیورم ..

— تجاهلدن کلیورم .. ذهنم بر دورلو آلمایور ..

— نه‌یی ؟

— قرانفیلك کبه اولماسنی ...

— اوله‌مازمی؟

— کیمدن ؟

— هرحالده روح‌القدسدن دکل.. اوك ایچنده‌کی
ارککلرك برندن ..

— نعوذ بالله ...

— بو خباثتی ارتکاب ایدن حریف اکر بیاض
بر ارکك ایسه حقیقت تبین ایتدیکی کونی او معده‌سزك
شارقاداق صوراتنه توکوره‌جکم ...

وحدت بك دیلی طولاشه‌رق :

— قرانفیل جرمنی اعتراف ایدییورمی ؟

— کندینی دها صیقشدرمادم. هله زمانی کلسین
بن اونی بلبل کبی سویلتمه‌نك یولنی بیلیرم ... فقط بك
چهره‌ك رنکدن رنکه کیرییور .. دیلك دولاشیور .
نه‌یه تلاش ایدییورسك ؟

خانه‌نك هوای سكونتی ایچنده چالقانان قاپی چینغراغنك شانغیرتیسیله كوزلرینی آچدی . حانم كلمشدی .

*
* *

بو انتقام كیجه‌سی اوزرندن ایش آی قادار كچدی . او وصلت آقشامندن وحدت بكك مشام ذوقنده ، تازه عربك بایات چوقولاته‌یه بكزه‌ین قوقوسندن باشقه بر خاطره قالمامشدی.

بر كون زوجه‌سی تلاشله قارشیسنه چیقه‌رق :

— بك توحافلقدن خبرك وارمی ؟

— خیر اوله!..

— بزم قرانفیل ییقامق ایچون كوتوردیكی قهوه فنجانلرینك ایچنده نه‌قادار تلوه وارسه هپسنی یالایوب یوتوبورمش..

— وای پیس بوغاز وای..

— بوكا پیس بوغازلق دكل.. «آش یرمه» دییورلر.

وحدت بك برآز بوزوله‌رق:

— نه دیمك او ؟

— كبه‌لره عارض كول ، كومور یدیرن عجبایب بر

یاپمش یاقیشدیرمش ، طـاقمش طاقیشدرمشدی. عربك بوعشوه‌کارلغی اسپرتو نشئه‌سیله بکك رقتنه دوقاندی .

آلت قانده ایلك اوطه‌یه کیردیلر . وحدت کندینی سدیرك اورته‌سنه براقدی. آیاغنی اوزاته‌رق :

— چیقار.. دیدی .

قرانفیل بکك آیاق قابی باغلرینی چوزمـك ایچون اونك ایکی بالدیری آره‌سنه لزوملك تعیین ایتدیکی حددن بر آز فضله‌جه کیردی . خلایق ساکت بر جلوه ایله اویله قاینایوردی که بوسیم سیاه کنج آفتله قاریسـندن انتقام آلمق فکری وحدتك ذهننده بردنبره پارلادی .

بیاض قاریسنك مشروع محبتنه قارشی بوقاره خیانتدن بویوك حقـارت وانتقام اوله‌مازدی . همان عشـوه‌کارك جلادار بر آبانوز کوزللـکی صاچان یوزینه أل آتدی. طاش کبی صیق ، بر کرکین ، یووارلاق یاناقلرینی قوپاره قوپاره مینجیقلادقدن صوکره اونی قولتوق آلتلرندن آغوشنه دوغری چکـدی . قرانفیل بکك ایکی قولی آره‌سـنه مقاومتسزجه سه‌ریلی ویردی.

بك ، سرخوشـلقله ارتکاب ایتدیکی بوقاره سودا کابوسـنده نه‌قادار مدت صیزوب قالدیغنی بیلمیوردی .

قاریسندن کوردیکی بو هوائیلك ، سرکشلك ، بهمسه‌مه‌منزلك زوجلك عزت نفسنه دوقاندی. کوکلی ، محبتنی قاناتدی.

ودیعه‌یی بویله پرواسزلغك صوك طبقه‌لرینه اوچوران سببلر عجبا نه‌ایدی ؟ دوشوندی . یتنه بر آه‌و فیشقیردی.

— آه انتقام!..

غلیانیله دیشلرینی غاجیرداتدی . سر خوشلق ، بوفکرینی صوك درجه تشدید ایله کندینی هان ، او کیجه ، بلکه او ساعت ، او دقیقه‌ده تشفی به تشویق ، تحریض ایدیبوردی.

قرانفیل یول کوسترملك ایچون النده لامبه ایله اوکه دوشدی. هنوز اون سکزینی بلك تجاوز ایتمه‌ین بو آفریقا نوجوانینك رفتارنده‌کی قیرلمه، دوکولمه بك افندینك یالکز دقتنی دکل بر آزده اشتهاسنی جلب ایتدی. کوریه‌زنجی ، قیرمزی (ساتن) جاکتنی کیمش ، عینی رنکده قورده‌لادن قیوریجق صاچلرینك اوزرینه کنیش بر فیونغه قوندرمش ، ساخته یاقوت کوبه‌لرینی ایکی یاننه صاللاندرمش ، صاواقلی بیله‌زیکلرینی قوللرینه کچیرمش .. بوتووالت حاضرلغی ، بوشوخلق ادالری نه‌اوله‌جق ؟ عجبا قرانفیل ، خانم اوده یوق ایکن بك افندی‌یه شیرین کورونمك ایچونمی بویله

بر چیتغیرتیدن صوکره قاپی آچیلدی . خانه قارا کلق وسسسزدی. آلنده بر کور لامبه ایله قارشیسنه سیاه جاریه قرانفیل چیقدی . بك بر آز تعجبله صوردی :

— خانملر نره‌ده؟

— سوقاغه چیقدیلر دها کلمدیلر افندم ..

— قورد قوش ایننه، یوواسنه چکلدی .. میخانه‌لر بوشالدی .. حالا خانملر سوقاقده .. باشمزه کلن بونه بلای مدنیتدر یاربم؟ ..

قرانفیل شوخ بر قیریتمه ایله بورنی بوکدی . جواب ویرمدی .

حقیقةً ودیعه‌قاچ زماندر کلمه‌نك بوتون سوء معناسیله هوالانمشدی . آرتق خانمك نه أونده کوزی واردی ، نه‌قوجه‌سنده ، نه‌چوجوغنده .. تکمیل مشغله‌سنی توالتنه ویرمش، اولانجه ذهنی ، فکرینی سوقاقلره دوکمشدی . تیاترودن ، مسامره‌دن ، قونفرانسدن ، سیردن، سیراندن هیچ برینی قاچیرمیوردی . اذانلره قادار طیشاریده قالماسی ایچون اوکا ایدیلن صوك صیقی تنبیهك اوساطه بواطـاعتسزلك ، کیجه یاریلرینی بولان بوســورتوکانلك نه ایدی ؟ کندیسنك بك صادق بر قوجه اولماسنه رغماً

آفرین خیرالله

وحدت بك سركه‌جی بیراخانه‌سنده قفایی طوتدی .
او ، سرت راقینك بینی قاینادتان شدتندن زیاده سیاست
مجادله‌سیله سرخوش اولمشدی . اتحادجی ، ائتلافجی
دعوای مؤبدی ، اسپیرتو بخاریله دامارلرنده ینه طوتوشدی .
اوتأثرله بیراخانه‌دن چیقدی . بولاشه‌جق آدام آرایوردی .
جاده‌ده کوکس کوکسه بر قاچ کشی‌یه چاندی . برکت
ویرسین که ماجرا :

— کورمیسك به حریف ؟ ..

تحقیرندن ایلری‌یه وارمادی . ترامواید بیلتجی ایله
یرتیق پاره غوغاسنده تهلکه‌سز کچیردی . آه بو نه
مملکتدی . آدیم باشنده بر وسیلهٔ منازعه ، مضاربه
بلکه‌ده مقاتله حاضردی . الله قورویوردی .

وحدت بك خانه‌سنه قادار چوق شکر بی‌عارضه
کلدی . چینغراغی نشئه‌لیجه چکدی . مدخلی صارصان

— بنم كوكلمی خوش ایتسین‌ده پاره‌لرم اوكا عافیت اولسون ...

— یا ؟..

— پاره دیدیككث صرف اولونمق ایچون ایجـاد ایدلمامشمی ؟ اویله‌سنه یدیرمیوب کیمه یدیره‌جکم ..

— هایدی اویله ایسه یکرمی لیرا ایله برابر تذکرهٔ عثمانیه‌کی کتیر ... شو ایرالردن سفتاحی بن ایده‌یم ...

— فقط امام لاقیردی بیتمزده ...

— هیچ مراق ایتمه ...

عندلیب خانم کیتدکدن صوکره امام کندی کندینه شویله دوشونور :

— طبیب بر ، خواجه ایکی ، پاپاس اوچ .. ایشته بو اوچ ارككث قدینلغك چوق ضعفلرینه واقفدر ، ذاتاً تجربه‌ایله بیلیرم . قرق بشلك هر قادینك قلبنده بر عندلیب خانم یاتار ...

٢١ تشرین ثانی ٣٢٣ هكبه‌لی آطه

— آمان اصلی فصلی یوق .. اویله تواتر چیقاردیلر .. پاره نره‌ده ؟..

— یوق .. یوق انکار ایتمه .. مرحوم ، هر فورطنه وقوعنده بو پاره‌یی فائضدن بانقه‌یه ، بانقه‌دن بزستانه .. بزستاندن قاصه‌یه طاشیرطوروردی . افندینك وفاتندن آز بر مدت اول سن هر نه یاپدکسه یاپدك بو پاره‌نك اوستنه اوطوردك ..

— امام مسئله چیقارمه ... قبض مالارك چوجق دوشورتمه کیفیتنی بیلیورسك یا ؟ میراثی باشقه طرفه چویرمك ایچون چوجنی دوشورتدیکز . سنك‌ده اوسنی یاریم تورنولمش نه پیسلکلرك وار .. والله بن‌ده‌آشه‌لرم.

— آشه‌له‌مه‌دیشی خروس ... آییلکه کملیکمی نونادل بکك توصیفندن یالکز بر جهتی اونوتدم ...

— هانکی جهتی ؟

— بکك دیشلری پك صاغلام .. پك فوتلیدر.

— آی چوروکمی اوله‌جقدی ؟..

— آکلامادك ... او کسکین دیشلرله سنك یدی سکز بیك لیرایی آز وقتده اوکودور ... یوق ایدر...

مصحح .. ناطوره‌ل یاشی یکرمی بره چیره‌ك وار ...

— آه پك کوریه ...

— چوق که‌وره‌ك .. جان أریکی کبی کوتور .. کوتور ...

— بن اوکا دنك اوله‌بیلیرمی‌یم ؟..

— اوله‌مازسه‌ك خفیف کله‌جك طرفه برآز صفره قوروز ... ذاتاً یاشجه رسماً آره‌کزده نه قدر فرق وار؟. سن یکرمی‌بش .. او ، یکرمی بر ... بو دورت یاش فرقده سنت سنیه‌در ...

— بو کنجی بر کره کوره‌بیلیرمی‌یم ؟

— های .. های ... آز قالسون که بکا چاشنیسی حلال دیدیرته‌جکدك ...

— هاه کورور کورمز وارمجق دکلمیا ؟..

— قسمت ایسه نه دینیر ؟

— ربمك تقدیری !.

— سندن برشی صورمه‌یی اونوتدم ...

— نه‌در ؟..

— سنك مرحوم افندیکك یدی سکز بیك لیرا قدر پاره‌سی واردی ...

— دفترمك برنجی قیدنده بو وارده ...

— کچ .. کچ .. قرقدن آشاغیلره این .. بنم مرحومده بیقلرینی بویار ، تارار ، قوزمه‌تیکاردی .. ایچ یوزینی بن‌بیلیرم .. یالکز تونی‌قاباسی برارککدی ...

— پکی ... پکی ... قرقلری .. اوتوزلری‌کچیورم ...

— أبی ایدرسك ...

— « نو نادل » بك افندی ..

— ناصیل ؟. ناصیل؟.. هیچ ایشتمدمدی .. خوش بر اسم ...

— خوشدر کفته‌خور ... دیکله خانم : باشده تپه‌سی طوقوزقاپسوللی « شلیق » فس .. تپه‌دن یاناغلك اوستنه طوغری طراقله تربیه ایدیله‌ایدیله‌یاتیرلمش آلتون قوش قنادی آجیق قومرال صاچلر ، زوائدی تماميله مطروش بورونك آلتنده برر چیمدیك براقلمش مینی مینی .. غیدی غیدی .. بیقلر ...

— آمان صوص ایچم غیدیقلاندی ..

— بیاض آبلاق چهره .. پنبه یاناقلر .. آتشلی دوداقلر ... شاهانه ألا ... سه‌و نی سه‌وه‌یم سنی ، فیلدیر فیلدیر جاذب کوزلر ... تذکرهٔ عثمانیه‌سنده غیر

— دورلوسی !.

— تاصیل ؟..

امام عندلیب خانمك امی اولدیغنی بیلدیكندن اكلنمك ایچون جیبندن كیف ماالتفق بر دفتر چیقـاره‌رق كویا اوقویور كبی شو صورتله آتمه‌یه باشلار :

— عبدالاحد افندی ، سـن حقیقیسی آلتمش بش فقط تذكرهٔ عثمانیه‌سنده‌كی صورت مصححه‌سی قرق بر.. (چونكه بونك‌ده سنی قیداً ألیمله بن كوچولتدم ..)

— آ امام سنك‌ده یاپمادیغك یوق !..

امام كوز اوجیله خانمه معنیدار بر نظر فیرلاتدقدن صوكره :

— قفاده صاچ مفقود .. بیقلر بویامه .. دیشـلر اكرتی ... عنانت بركمال ... ذاتاً متأهل فقط بر قادین دها آلمق هوسـنده ... سـببی مارت و تشرین ثانیده روماتیزمه‌سی زیاده ثورسـه‌له‌دیكندن كندینی قالدیروب اوطورتمق و دیكر محرم خصوصاته یاردیم ایتمك ایچون بر زوجه‌یه دها احتیاجی بولنمسی ...

عندلیب خانم یوزینی اكشیته‌رك :

— اوف ... آمان... كچ بونی... ایچم بولاندی...

نكاحكى قيوب پيلاو زرده‌كى ييه‌جكز انشاءالله ...

— قسمت ... ربمك ديديكى اولور .

— حاضرده بر شى وارمى يوقسه قوجه كيفتنى‌ده بكامى سپارش ايده‌جكسك ؟ ألمك آلتنده أيى شيلر وار .

— آى سن اويله شى ياپيورميسك ؟

— نه ديمك امام اولورده ؟

— امامليق باشقه ازدواج دلاللغى باشقه ...

— امامليقده هپسى داخلدر . سن امامى كوچك شيمى ظن ايديورسك ؟ بر چوجق طوغار طوغماز بو حيات عالمنه دخولنك ابلك قيدينى امام دوشديكى كبى وفاتنده تلقين ايله اونى آخرته تشييع ايده‌جك ينه امامدر .

— آمان ايچم فنا اولدى . آخرتدن ئولومدن بحث ايتمه شيمدى ..

— نه قورقويورسك جانم ؟.. الله امانت دها كنجسك ، فيقير ... فيقير يكرمى بش ياشنده ... ئولومه آره كيزده دها چوق سنه‌لر وار .. عزرائيل عليه‌السلام قارشيكه كلير كلمز نفوس تذكره‌كى كوسترسك .. اوده البته كنجلككه مرحمت ايدر .

— أولنه‌جكلردن ألمك آلتنده نه‌لر وار باقه‌يم ؟

اولورمی ؟. بز اکسیلدکجه ربم آرتدیرسون .. اوندن صوکرا تکرار اوتوز بشـه عودت ایتدیککده زمان ینه بویله بر مصرفه دها کیره جك دکلیسك ؟ أبي سیمی شمدی کوچوله بیلدیکك قدر کوچول .. یکرمی سنه صوکرا تذکرهٔ عثمانیه‌کی بر دها تصحیح ایتدیررسك . بو صورتله مصرفك نصفی اقتصاد ایدلمش اولور ... یا خانم قیزجغزم ...

— والله سن انسانه آپ آشکاره اکلنیورسك ...

— هله افترایه باق بچون اکله‌نه‌یم ؟ فندق قوردی کبی یومول یومول بر قادینسك ... آغزکده بر دیش اکسیککك یوق ... صاچلرك قوروم کبی سیم سیاه ... بورورکن بینغیل بینغیل بر یانك اینوب او بر یانك بنیور ... عبداللطیف افندی او قدر اوغراشدی فقط سنی اختیارلاته‌مادن کیتدی ...

— آ .. آ .. آ .. دیشمه .. صاچمه .. یانمه بلیمه‌نه چابوق دقت ایتدك ؟ جین کوز حریف ... حرامه اویله کسکین باقیلیرمی ؟ باشکده‌کی صاریقدن اوتانمیورمیسك ؟

— مراق ایتمه کم نظرله باقیورم .. سنی کندم ایچون دکل باشقه‌لری ایچون کنجلشدیریورم . یاقینده

— حاشا ... اکلنمیورم ... اوتوز یاشی بر قادین ایچون دومانی اوستنده بر کنجلك دکلدر ... سناً بر آز دها این ... شو اوتوزك طراوتسزلکی ، آغیرلغی اوزرکدن کیتسین ...

— یکرمی طوقوز ؟.

— اوتوزدن بر آز دها اوزاقلاش ...

— یکرمی سکز ؟.

— قورقمه این ...

— یکر یدی ؟.

— برده بنم خاطرم ایچون ...

— یکرمی آلتی ؟.

— برده مرحوم افندینك روحی ایچون ...

— یکرمی بش ؟.

— نه .. نه .. رسید ...

— آمام افندی اما یاپدك ها ؟. بك ایندك .. صوکرا عالم بکا نه دیر ؟. کولرلر والله ...

— خانم بر لیرایه رسماً بر یاش کوچولمك امکانی الده ایدلدکدن صوکرا نه ایچون یکرمی ، یکرمی بش یاش بردن کوچولمه‌ملی ... بو یله ایشده جیمریلك

— خانم بن سکا طوغری طوغری طوس طوغری
بر شی سویله‌یه‌یمی ؟

— بویور ...

— لاقیرده مابینمزده ...

— شبهه یوق ...

— بن سنك نیتکی آکلادم ...

— نه‌در ؟

— اختیار قوجه‌کدن چوق چکدك ..

— أی ؟..

— ربم رحمت ایله‌سین ، عبداللطیف افندی وفات
ایتدی. شیمدی بر کنجه وارمق ایسته‌یورسلك ...

عندلیب خانمك بوررشوق یوزی بر آز قیزاره‌رق :

— اللهك بیلدیکنی قولدن نه صاقلایه‌یم ... تاس
تمام اوستنه اوردك ... امام قلبم‌میسك الله عشقنه ؟

— صمیمیتمدن سویلیورم ...

— سویله چکینمه ...

— اوتوز یاشی‌ده بن سنك ایچون بر آز قارتجه
بولویورم ...

— اکلنمه خیانت ...

فقط بش یاشنه اینوب ده نه یاپاجقسك؟ بوقدر کوچولمکده نه صفا وار ؟

امامك بو مهم اعتراف وافشاسی اوزرینه عندلیب خانمه بر دالغینلق کلیر ...

امام — نه دوشونیورسك خانم ؟..

— شی !..

— نه ی ؟..

— مادام که انسان بر لیرایه بر یاش کوچوله بیلیور ایمش ...

امام مراقله :

— أی ؟

اوتوز بشی کندم ایچون قارت بولویورم ... اولدی اوله جق .. شونی اوتوز یاپسه ق ناصل اولور ؟

— او سنك بیله جکك کیفیت !.. معامله یه بش لیرا دها مصرف بینر .. ایشته او قدر ...

— بینسین ضرری یوق ...

معذب امام استهزاسنی صمیمیتله ستر ایتمك ایچون وفاکار بر طور آله رق :

— کیم ایندردی ؟

امام افندی أليله پاره اشارتی ویره‌رك :

— کیم ایندیره‌جك ؟ صاری صاری لیراجقلر ...

بو لفظاً کنجلنمه او قادینه‌قاچه مال اولدی‌بیلیورمیسك؟

— هاه شویله سویله ... بوایشی یاپارم اما پاره‌یی

چوقجه آلیرم دیده ... اوکا کوره قونوشه‌لم ....

— پاره‌نك هپسنی بن آله‌جق دکلم ...

— چابوجاق سویله بوایشی قاچه یاپه‌جقسك ؟

امام افنـدی لیرالرك قوامنی کتیرمك ایچون

صمیمیت طوری آله‌رق :

— عندلیب خانم یبانجی دکلسك ... طوغری‌یی

صاقلامام . بوتصحیح سن کیفیتنك ایجـاب ایتدردیکی

مصارفی بن بر بر حسابلادم . بر یاشـك تنزیلی آنجق

بر لیرایه ممکن‌اوله‌بیلیور ... یعنی قاچ آلتون‌ویررایسه‌ك

اوقدر یاش کوچولورسك !..

— آنجق شی ... شمدی بن قرق لیرا ویرسه‌م

بش یاشنه اینرمی‌یم ؟...

— سن قرق لیرا ایله برابر تذکرهٔ عثمانیه‌کی بکا

کتیر ... کورورسك... حق بنی‌اوتاندرمازانشاءالله ...

خانم اللیسندن اوتوزینه ناصیل ایندی ؟ قادین ننه‌م برنده‌کی قینه‌لی صاچلی قاری‌یی بویله بیه‌جك یاپدیرنان سن دکلیسك ؟ شمدی بکا کلنجه دنیایی ، آخرتی ، وبالی ، جزایی ، آللهی وقوللرینی نه‌قاریشدیرییورسك؟ سز ، امامله مختارلر آغنی برلیکی ایتدکدن صوکره اختیاری کنج دکل والله قادینی ارکك ارککی قادین ، ئولویی دیری ، دیری‌یی ئولو یاپارسکز ... آه امام افندی سنك نه‌دو - باراللریکی بیلیرم . سویلتمه بنی .. قاپی قارشی قومشوم زواللی اینه‌لی عایشه خانم ئولدیکی وقت وفاتنی صاقلایوب جنازه‌یی تمام ایکی کون قالدرمادك . عایشه‌نكماللرینی قولجی علی آغانك اوزرینه ایتمك ایچون بوحیله‌یی ارتکاب ایتمدکمی ؟

امام افندی بر آز صوراتی آصه‌رق :

— شمدی مرحوم عایشه خانمی ... قولجی علی آغایی سوزه قاتمق‌ده معنا وارمی ؟ سن ایشکه باق ...

— سن‌ده سوزمه طوغری جواب ویر ... قار - شیمده نه‌ساقیز چیکنه‌یوب طوریبورسك ؟ وسیله خانم اللیسندن اوتوزینه ایندیمی ؟ بوحقیقتی انکارایده‌بیلیرمیسك ؟

— ئه‌وه‌ت ایندی .. طوغری ...

بر پالان ارتکابنی تکلیف ایدییورسکزکه بو ، دنیـا وآخرتجه غایت وباللی وهم ده طوپولور ایسه‌ك معاذالله جزالی بر ایشدر ..

— سکا هیچ بر وقتده پالان ارتکابنی تکلیف ایتمیورم. بن قرق بشنده وارمی‌یم ؟

— وارسکز .. یوق سکز ، اوراسنی بیلمم. بن تذکرهٔ عثمانیه‌کزده‌کی قیده باقارم ...

— او قیدی ملکلر یا‌عادی یا ؟ انسانلر یازدی .. انسان آلندن چیقان شیلر یا کلیش اوله‌مازمی ؟ بتون رسمی قیدلرك طوس‌طوغری اولدقلرینه دائر کتابه ال باصوب‌ده یمین ایده‌بیلیرمیسك باقه‌یم !.. هایدی اوزون دوشونمه .. نازلانمه ... ایکی‌شاهدبول .. آللرینه‌ایکیشر چیره‌ك صیقیشدیرەلم .. نم اوتوز بش یاشمده اولدیغمه حاکم‌حضورنده الله ایچون‌شهادت ایتسونلر ... اولسون بیتسین ..

— بو کیفیت باب مشیخته عائد اولسه او دیدیکك قولای . فقط بونفوس اداره‌سنده کوروله‌جك برایش زور دعوا خانم ... پك زور .

— امام بنی اوفکه‌لندرمه .. آنتیقه‌جیلرك وسیله

لاقیردی بینمزده

تکرار ایدییورم.. لاقیردی بینمزده ... عندلیب خانم یاشنی قرق بشدن اوتوز بشه رسماً تنزیله برچاره‌بولمه‌سی ایچون کیزلیجه امامه مراجعت ایتمشـدی . قادین خفی اولدیغی قدر مهم صایدیغی بومقصدنی أزیله بوزوله امام افندینک قولاغنه‌تودیع ایتدکدن‌صوکره جواب بکله‌دی.

امام بوایشده ماهر ایدی . او ، ایلك دفعه اوله‌رق بویله بر تکلیفه مخـاطب اولمایوردی . بر ألیله باشـندن صاریغنی آرقه‌یه ده‌ویردی. دیکر ألنك آیه‌سیله‌چکه‌سنك آلتندن قیر صقالنی ترسنه ترسـنه صـیوایه‌رق درین بر ملاحظه طوری کوستردی .

عندلیب خانم امیدسزلنمکدن متولد اوفاق بر چار - ینندی ایله :

— امام افندی نه‌یه طوردیکز ؟

— أی‌ی‌ی خانم .. بکا ، آللهه وقوللرینه قارشی

ل خانم — های کمیکلرك چکیشسین انشالله ... سکا نه ؟ سنی بو جامعه جماعتك اوزرینه قلفه‌می قویدیلر قادین ؟..

واعظ افندی :

— ان الله مع الصابرین.. الله جمله‌مزی اصلاح ایلیه..

قادینلر هپ بر آغزدن :

— آمین ... آمین ... آمین ...

هکبه‌لی ١١ نیسان ٣٣٤

قادينلر واعظى

شيخ كوچك افندى... أ كسه‌دن طوپوقلره قدر جسيم،
يكپاره بر استوانه طولغونلغنده جانلى بر ستونه بكزه‌ر،
قاللاوى برذاتدى. بو، بيوك جابده، آدامه نه‌دن كوچك
افندى ديېوردى ؟ بو عالمده مسما بالضد غرابتى يالكز
شيخ افندى نامنده‌كى بوقالين واعظده كورولمش برجلوهٔ
طالع اولسه ايدى بوكا بر سبب تحريسنى دوشونورايدك.

فقط دنيادر بو.. نفسنده اولمايان وصفلرله مشتهر
نيجه ذوات وار. [١] صفتك موصوفله دائما مطابقتى يالكز
قواعد كتابلرينه مخصوصدر. بو حيات عربده كاهى صرف
ونحو معانى دكلدر. حياتك عملى ساحه‌لرنده بك قاعده
برست اولمايه كلمز. عقل ومحاكمه‌دن طاشقين پروزلرى
أورتمك ايچون خصوصى بر منطق ايجادندن باشقه چاره

[١] عيطمزده كى شعرسز شاعرلر، علمسز عالملر،
ديپلوماسز ديپلوماتلر.. تورکجه بيلمز اديبلر كبى...

بوقدر. ایشته انسانك بودنیاده‌کی موفقیق بومنطق ایجادده‌کی کیاستیله متناسبدر.

فقط شیخ افندیدن بحث ایدر ایکن مسئله‌یی بیوتمه‌یه‌لم. بوی کورکنی أورتن بول ینلی جبه‌سنك ایچنده شیخ افندی او ، دیرك قیرمه‌سی اندامی وصالنتیلی رفتاریله جامع قاپیسندن کوزوکدیمی، کرسینك اوکنه یاپیلمش هپ قادیندن عبارت جماعتی برمفتونیت جذبه‌سی قاپلار، اختیارنده، کنجنده : «— آه ایشته کلیور.. ایکی کوزم.. نه مبارك آدامدر .. انسان دکل ، صانکه بر نور ..»

قیلندن فیصلدیلر همان باشلار.. شیخ افندیده یاش قرق ایله اللی آره‌سی .. بکمز قویو بغدایی ، یاناقلر ، دوداقلر، آماسیه الماسی کبی مجلا قیرمزی، کوزلر سیاه، ایری ، مدور .. قاش ، بییق ، صاقال کور وقورروم سیاهلغنده ..

بو ایری شیخ افندی طبیعتك کندینه بخش ایتدیکی بورنکلری اضدادیله آچه فننده واقفدر. تونس واری کنیش طابله‌لی نار چیچکی فس اوزرینه صارلمش طیلسانلی طوطی یشیلی صاریق، افلاطون ایبکلی میتان، طورونجی

کزی کورك قابی، آچیق‌بارودی بنیش.. قاناریا صاریسی چدیك پابوچ ..

ایشته بوواعظ ایچون . ئولن ، دیریلن ، آیلان.. باییلان قادینلك حد وحسابی یوق .. فقط افندینك بوچیغیرتغان رنکلرینه‌می؟ بوینه‌می؟ بوصنه‌می؟ چاپینه‌می؟ نه‌سنه؟ بیلنه‌مز. چونکه الفاظ طبیعیه ایچنده قادین‌حالت روحیه‌سندن مغلق یوقدر . بو قادین جماعتك واعظه مفتونیق، جامع حولیلرنده، رقیبه‌لر آره‌سنده صاچ صاچه باش باشه بر قاچ دفعه دوئللومسی هنگامه‌لر وقوعنی انتاج ایتمشدی. کندیلرنجه مشهور بوواعظلره، مولد خوانلره، حافظلره خانملر نه‌اسملر ویرمامشلردی .. جنت طوباسی، کوموش سروی ، آلتون دیرك . (آه ناصل سویله‌یم ؟) آیوا کوبك ..

شیخ‌افندی دوداقلرنده کزینن‌تبسمی‌أورتمك ایچون آلمایه‌اوغراشدیغی بیهوده بر جدیت و تمکین‌طوریله کرسی‌یه چیقار . قویننده‌ن کوبکنه طوغرو صارقان بر کتابی چیقاریر . اوکنه‌قور. ایپکلی منديل ایله خفیف خفیف یوزینك ترینی سیلر . جبه‌سنك قوللرینی بر آز کری‌یه ایتر. اسمر،تویلو ایری بیلکلرینی أورتن حلالی کوملکك

کنیش ینلری کورینور . هپ بوأل حرکتلرنده پار ـ ماغنده‌کی تك طـاشلی روزا یوزوك دفعـاتله بیریلدار . آکلاته‌جغی منقبه‌لری، موعظه زمینلری محدوددر. اکثریا اخلاقیات ، شئونات ، خفیفجه سیاسیاتدن بر کریزکاهله سوزه کیریشیر . بعضاً چوشار .. عذاب جهنمله جاعق قورقوتور. انسانلرده کوردیکی کناهکارلقاره جهنم بعضاً طایانماز. آتش زنجیرلرله باغلی بواژدر باغلرینی قوپاریر. کناهکارلری یوتمه‌یه آتیلیر. او زمان جماعتده آغلامه‌لر، هیچقریقلر ، استعاذه‌لر ، استغفار ، توبه‌لر ایشیدیلیر . صـوکره ایوب علیه‌السلامك وجودینی قوردلر یدیکنی واوزرندن دوکولن بوآکال‌اللحم بوجکلری‌نی صابرك، تزیید اجر ایچون یردن آلوب تکرار وجود مبـارکنه ناصل قویدیغنی بر تفصیل آکلاتیر: یونس علیه‌السلامك بالغك قارنندەکی اقامتنی عنعنه‌سیله حکایه ایدر .

فقط بوقصه‌لری بر وعظده اتمام ایتمز. هپ مابعدلی براقیر. مثلا حضرت یوسفی قرده‌شلری قویویه آتارلر. حضرتی قویودن چیقارمه‌دن وعظی کسر. وعظ قیزیل طاش جامعنده ویریلیور ایسه مابعدینی طاش تکنه‌لرده تاملایه‌جغنی سویلر . اوقدر کثیر خاتون جماعتی هایدی

بوریا شیخك آرقه‌سندن طاش تكنه‌لره یوللانیرلر ..
شیخ اوكده، بونلر آرقه‌ده سوقاقلر قادین آلماز.

بعضاً فلان كونی، فلان جامعده غایت مراقلی اولان فلان قصهٔ شریفه‌یی حكایه ایده‌جكنی، بناءً علیه بو كیفیت مهمه‌یی دویانلرك دویمایانلره خبر ویره‌رك بتون قونوبی قومشویی ایشـدن آكاه قیلملری قبیلندن كندینه نوعما ره‌قلاملر یاپار.

واعظك سینیرلی بر كونیدی . كرسی‌یه چیقـدی. قادینلرك آره‌سنده مكتبـه ، دوكون اوینه بكزه‌ر بر اوغولتی كسیلمه‌یوردی . ألیله كرسی رحله‌سنه اوردی:

— صوصـالم .. سزمی سویله‌یه‌جكسكز بنمی ؟ كیم كیمی دیكله‌یه‌جك؟..

اوغولتی بردن كسـیلدی . فقط بر ایكی طرفـدن قورصاقلی قامیش دودوك كه‌وره‌كلـكنده چوجق سسلری، آغلامه‌لری ایشیدلدی . شیخ افندی جلاللنه‌رك:

— بورایه قونداقده چوجق كتیرمیكز دیـیه سزه قاچ دفعه تنبیه ایتدم. بوراسی اللهك أویدر. صبیدر بیلمز، آناسنك قوجاغنه یسهلر.. حدث براقیر.. بوقدر مؤمناتك

— حق تعالینك أوی دینیورسه بنم قوجاغمده‌کی‌ده
ربمك بر ملکی..

قوجه قارینك بری :

— صوص .. صوص .. گناهه گیرمه .. نه‌دن
اولویورمش ملك ؟ . ملکلر یه‌مزلر ایچمزلر .. آنلرده
ارککلك دیشیلك اولماز.. طونلرینی هیچ کیرلتمزلر..سن
هیچ علم حال شریف اوقومدکمی خانم؟. اینانمازایسه‌ك
شیخ افندی‌یه صور..

— قادینك بری‌یانینده‌کی اوغلان چوجغنی کوستره‌رك:

— خانم بنمکی آلتیسنی سورویور .. ربم یتشدیرر
ایسه بوکوچك توبه‌ده یدیسنه باصه‌جق.. ایشته اوصلو..
اوصلو اوطورویور.. بر ضرری وارمی؟.

قادینك بری:

— آ ، شیخ افندینك یردن کوکه قدر حقی وار.
بوکون جامعده مولود وار صانمشلرده فضله شکر آلمق
ایچون چوجقلرینی‌ده برابر کتیرمشلر.. بیك تنبیه ایت..
بوآچ کوزلولر لاقیردی دیکلرلرمی؟

اون بش یکرمی دقیقه بویله کچر. نهایت وعظ باشلار.
شیخ افندی ذماملق وغیبت علیهنده نصیحته گیریشه‌رك :

— اوچ درت قادین بر آره‌یه کلدیککزمی درحال قومشوکزی ذم ایدرسکز.. بوکون عایشه خانمك أوینه کیدر فاطمه خانمی چکیشدیررسکز. یارین فاطمه خانمك أوینه کیدر، عایشه خانمی غیبتلرسکز. غیبت ایتمك انسان أتی چیکنه‌مکدر . کناهی بویوکدر . یارین روز جزاده غیبتجیلرك، ذماملرك، مقلدلرك، مداحلرك، خواننده‌لرك، تیاتروجیلرك دیللری نعوذبالله زبانیلرك قیزغین ماشه‌لریله اکسه‌لرینه چکیله‌جك..

هر طرفدن استغفارلر ، توبه‌لر .. آهلر .. اوفلر ایکله‌مه‌لر .. واعظ افندی سوزنده‌کی تأثیرك قوتی قار-شیسنده‌کی چهره‌لرده ممنونیتله تماشادن صوکره دوامله :

— نه‌که لازم سنك عالمك دیدیسی قودوسی؟..سن کندیکی دوشون .. یارین قابض ارواح جانکی آلمه‌یه کلدیکی وقت ایمانکی قورتاره‌بیله‌جکمیسك؟ الله یولنی اونوتدق ... هیچ بر طرفده بت برکت قالمادی دییه شکایت ایدییورز. کندی کناهمز .. کندی قصوریمز ... فرضی ، سنتی ترك ایتدك . ربزه عبادت .. بیوکلریمزه اطاعت قالمادی . کوچوك بویوك بیلنمز اولدی ... سن آره‌ده برجامع شریفه شیخ دیکله‌مکه کلیورسك اما

او ، قوجه‌ك اوله‌جق حريفك سجدهٔ رحمانه باش قويديغى وارمى ؟ اوغلك تياترويه كيده‌ر . . . كلينك او دار بشتمال كبى چارشافك ايچنده اوزون اوكچه‌لى پوطينلرله قاليا‌قچيلر باشنده فينك آتار ... قيزك قومشونك اوغليله نامه‌له‌شير ... بسله‌مه‌ك ماناوك چراغيله چلوه‌له‌شير ... دها نه‌ديه‌يوب‌ده ربعدن بت بركت آرايورسك ؟...

واعظه هيچ اهميت ويرمكسزين اوچ قادين برطرفده باش باشه شويله كوروشيورلردى :

ل خانم — قارى اللى ياشنه كلدى ، يوزندن پودره‌سى قاشندن بوياسى ، كوزندن سورمه‌سى اكسيلمه‌دى...

م خانم — آ البته كندندن يكرمى ياش كوچوك برد ليقانلى‌يه واردى... هر كون تللى ببك كبى كزييور...

ن خانم — آ طوبماديكزمى؟ شمدى دها بر كنجنى ، كوزلى بولمش بوندن بوشانوب اوكا واره‌جقمش ...

ل خانم — كنجلر بو قادينك نه‌سنه باييليورلر ؟..

م خانم — بك اوغلنده‌كى آپارتمانه ... بن ده اويله قرق اوطه‌لى بر ايرادم اولسه بكاده باييليرلر ...

ن خانم — آمان ، اونلر اويله عار وناموسى قيط بر

عائله... طوپلادیغکزمی؟ بکّن سنه کوچوك طول همشیره‌سی چوجق دوشوردی؟..

برقاین آنا، یاننده‌کی قادینه، قاین آنا ظهیریلتیسی شکلنده هیچ صوصمایه‌رق:

— آمان خانم بوکلینم!.. اوغورسز قاری، اویمزه کلدیکی کوندنبری آلت اوست اولدق. آه نه‌سویله‌یه‌یم؟.. نه‌دیسه‌م بنم آدیم قاین آنا، اونکیکی کلین.. بویو ایله یالکز اوغلمك دکل، قاین آناسنك‌ده آغزینی، دیلنی باغلادی. اوك ایچنده هپ اونك دیدیکی اولور، مکرسه‌م نه صویسز قاری ایمش خانم؟ کور اوله‌سیجه شیطان‌بنی باکلتدی، بیله‌مدم آلدم.. اولرده قالمش، قوجه آغیزلی، قارت، قوقمش قاری‌یی کلین دییه کتیردم. کوشه‌یه اوطورتدم. الله اوغلمك کوکلی نه قدرده عارسز ایمش؟ خانمجغم، بر کوروشده همان جان وکوکلدن اوورولدی. شمدی کیتدکجه دها زیاده چیلدیرییور. وقتیله بزده قاری قوجه اولدق. بن بویله شی کورمدم. برصوغوقلق بویوسی بیلسه‌م یاپاجغم. بجرمیورم که.. فنا حیوانك یاغنی سور، قوجه‌سنه طوموز کبی کورونور دیدیلر. تا غلطه‌ده‌کی قصابلره قدر کیتدم. آرادم... ربمك بیلدیکنی

قولدن نه صاقلایه‌یم ؟... چاکتنه ... ترلکنه سوردم . هیچ تأثیر ایتمه‌دی. ایدرمی‌یا ؟.. چونکه قارینك کندی طوموز ... هر آقشام اوغلم بتون جیبلری یمشلر ایله طیقلم طیقلم طولوکلیر . اوطه‌لرینك قاپیسنی سورمه‌لدکدن صوکره بادملری ، اوزوملری ، فندقلری انجه‌بر آهنکله تورکو سویله‌یه‌رك طیقینیرلر .. بر ایکی دانه‌جکده بنی چاغیروب ویریکنز نه‌اولورسکز !.. صانکه بن اوخیرسز اوغلانك آناسی دکلشم ... طوغور ، طوقو، بویوت.. ایشته صوکی بویله .. آشیمه .. دوستمه بندن نصیحتلر اولسون ، کیمسه اوغلنه چوق بیلمش قاری آلماسین . اللهك کونی غسل خانه‌نك سماوری ایصینیر .. اوغلمك آووردی آووردینه چوکدی. یوزی‌ورم رنکی باغلادی. که‌بره‌جك .. هانکی برنی آکلاته‌یم ؟. خانمجغم ؟...

اوبر قادین :

— شریعتمز اویله بیورمش ، بیقانماسونلرمی ؟

باشقه برقادین :

— بوراسی جامع شریف، هیچ بورادە فنا حیوان سوزی اولورمی ؟

اوچ قادین آره‌سنده بوغیبت بویله دوام ایدرکن

اوته طرفدن دردنجی بر قادین بك چاتغین بر مؤاخذه
وتلعین طوریله سوزه آتیله‌رق ...

— خانملر کرسیده شیخ افندی انسان چکیشدیر.
مه‌نك کناهندن بحث ایدییور... سز بوراده بیلمم‌هانکی
قادینك آیاغنه ایپ طاقمش سورویوب طورویورسکز ...

ل خانم — شیخ افندی غیبت علیهنده وعظ
ایدییورسه الك اول کندی دیلنی طوتسون ... چونکه
او هپمزدن زیاده چکیشدیرییور. نم قوجه‌م نماز قیلماز
ایمش ... کلینم قالپاقجیلر باشنده فینك آتارمش ؛ قیزم
قومشونك اوغلنه نامه یازارمش... بیلمم خدمتجم مانانوك
چیراغی سه‌وه‌ر ایمش ... نه‌وظیفه‌سی اونك؟.. کرسیده
سویله‌نه‌جك سوزمی بونلر ؟...

شیمدی درت قادین بر برینه سوز یتیشدیرمه‌یه قالقارلر.
لاقیردی بویور ... کرسیدن واعظ افندی :

— قادینلر نه‌در او کوروولتی اوراده ؟..

مؤاخذ خانم — نه‌اوله‌جق شیخ افندیجکم ... اوچ
قادین بوراده باش باشه‌ویرمشلر؛ انسان چکیشدیرییورلر...
سز اوراده ایستدیککز قادار صاریغکزی صاللایه‌رق
چکه یوروکز . هپ بیهوده ...

کوچك حکایه‌لر : ۱

قادینلر واعظی

محرری

حسین رحمی

طابع وناشری

تجار زاده ابراهیم حلمی

درسعادت

کتابخانهٔ حلمی — باب عالی جاده‌سی

۱۳۳۶

[مطبعهٔ اورخانیه]